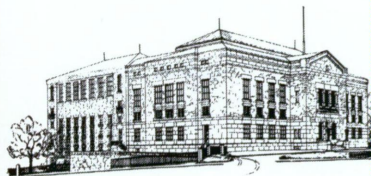

N.A. / A. a 3465

Ex Libris

Nasjonalbiblioteket

87GA91637

NORA THORSTENSEN

VIKAREN

FORLAGT AV H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD). KRISTIANIA 1915

VIKAREN

NORA THORSTENSEN

VIKAREN

KRISTIANIA

FORLAGT AV H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)

1915

Copyright 1915
by H. Aschehoug & Co.
Kristiania

NATIONALTRYKKERIET

Studenterluen.

Det er aften, og den røde skrivebordlampen lyser. Den lyser hvitt paa papiret, men rødt paa et nyt ansigt som smiler til mig fra skrivebordhylden. Jeg har rettet mine bøker og er færdig til at lægge mig. Men jeg kan ikke la være — jeg maa fortælle verden hvad jeg er blit for noget.

Siden idag har jeg tat denne store bestemmelse. Jeg vil ikke at nogen skal sitte med melankolske øine og tænke paa mig, og si — hvad blev der av *hende* tilslut mon? Hun tullet sig bort i saa meget. Først var hun Grytelill, saa var hun Anstandsdame, saa var hun Skribent. Men tilslut? «Det er slutten det kommer an paa.»

Slik snakket mor idag, ikke om *mig*, men om en som heter Doris. Det er en av mors konfirmationsveninder, som vi fandt i en puff oppe paa kvisten.

Vi lette efter noget tõi, mor og jeg. Da finder jeg pludselig et fotografi. Det var Doris.

«Herre Gud,» sier mor — «hende hadde jeg glemt. Hvor mon *hun* er blit av i verden? Hun gik med saa mange slags planer, hun tullet sig bort i saa meget — —»

Naar mor sier Herre Gud, høres det bestandig som hun ber for nogen, og slik saa det ogsaa ut idag, som hun sat der paa knæ foran puffen og saa paa det fundne billede med melankolske øine.

«Akkurat saa gammel som *dig*, Grytelill — 16, 17 aar! Dette er hendes konfirmationsbillede.»

Nu blev jeg dypt interessert. Jeg gaar nemlig selv for presten, skal konfirmeres om fem uker. Og jeg er 16 aar.

«Er det ikke et nydelig billede?» spurte mor. «Bare liv alt sammen. Se de øinene!»

Jeg saa nøie paa Doris. Jo — hun saa rigtig ut som hun kunde ha mange planer. Hun smilte saa kjækt — akkurat som hun vilde si — nu er tiden kommet!

«Hvad mener du med at hun tullet sig bort?» spurte jeg.

«Jeg mener — at hun var saa paavirkelig og *ustadig*. Hun kastet sig ut i saa meget.

Men — hvem vet? Kanske hun kom i en god havn tilslut allikevel . . .»

Jeg fortæller om dette fund av et 25 aar gammelt portræt, fordi det gav støtet til min bestemmelse.

Nu har jeg venner, men hvor snart kan jeg ikke komme i en puff oppe paa kvisten og bli glemt? Saa finder man mig en dag — og saa heter det — Herre Gud, hvor blev det av *hende* mon?

Kan nu ikke alle forstaa min bestemmelse? Er det ikke meget bedre at man kan si, naar man finder mig i puffen — nei, se der er *hun!* Hende kjendte jeg godt engang — jeg tror jeg vil sende hende en nytaarshilsen. Hun er jo — —

Ja hvad er jeg? Jeg kan likesaa godt si det med det samme. *Jeg er vikar.*

— Aahaa — synes jeg det ler over hele verden med alle slags haanlige røster. Men le ikke. For idag, siden jeg fik høre om Doris, har jeg bestemt mig til at overta denne posten for bestandig. Jeg vil ikke somle mig bort i mere nu.

Altsaa, jeg er vikar paa frøken Krums skole — og hvis nogen synes at dette er en tvilsom livsstilling, saa kan jeg fortælle at jeg er vikar for selve frøken Krum — og at jeg

har de bedste utsigter til om ikke ret længe at bli *fast* bestyrerinde. For frøken Krum er gammel og tunghørt, hun sier selv at hun er færdig.

«Du faar løse mig av, du Gyda» — sier hun.

Maa jeg spørre — er det nu nogen som *ler*?

— — —

*

Er det ikke merkelig at jeg allikevel skulde komme paa frøken Krums skole — jeg som bestandig har hat slike store tanker om den? Da jeg var liten, trodde jeg at alle som gik der, fik «Krumkaker».

Foreløbig er jeg bare ansat som vikar for 3 maaneder, mens frøken Krum er i Kristiania hos en ørelæge. Hun har forsøkt flere, men jeg tror ikke nogen læge i verden kan reparere de ørene hendes. De har været litt døde saalænge jeg kan huske tilbake.

Dette at frøken Krum hørte litt daarlig var netop en av grundene hvorfor jeg før i tiden syntes det var saa morsomt at være paa besøk paa skolen hendes. Vor lærer hjemme var bare *nærsynt* han. Men paa Krumskolen kunde de føre de hyggeligste smaa samtaler i

timerne — mens den som blev hørt, skrek som det var *ildløs!* Og hvis flere spurte om noget i munden paa hverandre, hørte frøken Krum bestandig *feil*.

Før eksempel: «Hvor langt skal vi ha i geografi?»

«Fri? Nei, kjære barn, nu har vi hat saa meget fri — —»

Da lo vi saa det skrallet — og det morsomste var at frøken Krum selv lo av sig selv.

— — —

Men nu er tiden gaat. Vi som var smaa, er blit store, og frøken Krum som var saa udmerket, er blit «Goddagmandøkseskaft».

Bare det ikke gaar med hende som med det gamle uret i kontoret. Det er hos klokkefordærver Klepp ret som det er — men han sier — det lønner sig ikke, hr. brukseier, det har uttjent.

Frøken Krum er seks og seksti aar, og nu hører hun feil — ikke bare naar hele skolen snakker paa én gang — ak nei, nu hører hun feil ustanselig — det vil si, hun hører komplet *ikke*, hun bare *gjætter* sig til hvad folk sier. Og da kan jo alle forstaa at *jeg* er bedre skikket, jeg som hører den sagteste hvisken fra nederste pult. Nu er det

ikke paa langt nær saa morsomt paa Krum-skolen længer. —

Ingen maa tro at jeg sendte ansøknin-
g om denne vikarposten. Nei, den blev mig
saamen ærlig og redelig *tilbudt* — ellers hadde
jeg formodentlig endnu gaat omkring med
«saa mange slags planer» — akkurat som
Doris.

Den dagen da anmodningen kom, er der-
for en merkedag i mit liv.

Det var den 24de august, den dagen som
hestebjelda ringer første gang efter ferien.
(Merkelig nok har vi aldrig faat anden bjelde
til skoleklokke herhjemme end den gamle
hestebjelden vi fik da jeg gik i første klasse.)

Denne bjelden ringte altsaa, men — ikke
for *mig*. Den vedkom mig ikke længer. *Ingen-
ting* vedkom mig længer av det som fore-
gik deroppe bak de fire vinduer, indenfor
hvilke Saxeskolen arbeider. Jeg sat paa stabur-
trappen og saa op til dem — —

Det var time nu, men *jeg* sat utenfor.
Jeg hadde faat et frikvarter som aldrig skulde
ta ende. — Saxeskolen kunde ikke lære mig
mere.

Jeg sat ikke *alene* paa staburtrappen. Jeg
sat der sammen med 7 bismerpund rips,
som skulde renses.

Vet nogen hvad 7 bismerpund rips vil *si*?

Det vil *si* rips i kurver, krukker, spand — rips opover begge ører — og at rense dem vil *si* det samme som at begrave sig i det røde hav.

Som jeg saa'n sitter og stirrer og plukker, begynder jeg pludselig at angre — — og tumle med mange slags planer. (Jeg var altsaa ikke et haar bedre end Doris. Men den gangen visste jeg endnu ikke at andre har hat det paa samme maate som *mig*.)

Det er næsten utrolig at en gammel hestebjelde som faktisk ikke eier mere end *én* eneste klang i sin stemme, kan sætte saa mange følelser i bevægelse!

For det var virkelig efterat denne klokke hadde lydt, at jeg blev urolig. Indtil da hadde jeg sitted noksaa taalmodig og fornøiet hos mine 7 bismerpund. Jeg hadde jo lovt mor at hjælpe hende med syltningen — — saa at *hun* kunde faa *sy*. Hun holder nemlig paa med Ulfs og mit konfirmationsutstyr, hun syr, ja hun syr hver dag, saa det durer gjennom hele huset.

Denne dag, merkedagen i mit liv, hørte jeg symaskinen helt ut paa staburtrappen.

Jeg husker alt saa tydelig. Husets vinduer stod aapne, markiserne var nede for solen,

det var saa varmt at en kunde tro det var sidste dag *før* ferien istedenfor første dag *efter* ferien — hvis ikke disse velsignede 7 bismerpund hadde været! Dagen før hadde jeg hat den store fornøielse at være med at høste dem — nu skulde jeg plukke dem av stilkene, siden sylte dem. Saa kom turen til stikkelsbærene, saa plommerne — saa eplerne. Jeg var fuldstændig syltet for lange tider. Jeg var begyndt at studere en forførdelig udmerket syltebok med lange, indviklede foredrag om bær og frugt paa alle mulige maater. Det er for eksempel sandelig ikke «bare blaabær» at sylte blaabær — —

Jeg trodde allikevel at jeg skulde komme til at elske denne sukkersøte boken — helt til dette øieblik som jeg har nævnt . . . da en arm kom ut og svingte med hestebjelden.

Aa — den lyden — disse tolv, seksten sprukne dang dang fortalte mig likesom med klare ord at det var noget som var ti tusen ganger mere spændende end at sitte paa staburtrappen og rense bær i bundløse krukker og kurver! Det var at bli kaldt ind i en nyvasket, skinnende skolestue til flunkende nye fag og flunkende nye lærebøker.

— — — Men paa mig kaldte altsaa ingen klokke mer, ingen ny lærebok, intet spændende

fag. Jeg skulde bare *sylte* jeg. Værsaagod holdt dig til sylteboken, mor. Du har jo selv *valgt*.

Slik begyndte det at ulme og gnage — helt til jeg visste at nu kom jeg sikkert til at bli en skuffelse for *mor*. Hun som var saa lykkelig over at jeg hadde valgt at bli *hjemme*.

Det hadde nemlig været snak om at jeg skulde til Kristiania og studere — men da jeg endnu ikke var konfirmert, saa hastet det ikke. Vi kunde studere paa det litt.

«Det er ikke noget at studere paa,» sa jeg — «jeg vil ikke studere.» — — Forlate alt sammen, bo hos fremmede i Kristiania i mange aar — nei tak!

«Nei, vær hos os du Grytelill,» sa mor.

«Hysch, hysch — ingen forhastelse,» sa far — «hun har tid til at *tænke* paa det.»

«Ja,» sa mor — «vil hun, saa skal ikke jeg sætte mig imot.»

Jeg stod bare og lo, jeg, av al denne tænkningen og studeringen — og da far var gaat, tok jeg mor om livet og sa at hun maatte ikke tro jeg vilde reise! Har ikke *du* bruk for mig da mor?

«*Bruk* for dig,» sa mor. «Vesle Grytelill,» sa hun. Og tænk, saa kunde hun ikke si mere, for graaten kom op i halsen hendes.

Da kunde ikke jeg heller si mere — og det kan være det samme hvad *jeg* gjorde.

Men kan ikke alle forstaa at jeg nu visste, hvad mor helst vilde? — — At hun graat fordi hun grudde til at sende baade Ulf og mig ut av huset paa *én* gang. For Ulf er alt reist. Til den tekniske skolen i Krisiania.

Skulde saa *jeg* til universitetet — — nei tak! Straks efter danset vi gjennom værelserne, mor og jeg — og jeg gjorde hende sikrere og sikrere for hver dag paa dette — at *jeg* vilde hvad *hun* vilde — indtil som sagt . . .

Det er frygtelig at bli saa urolig tilsinds. Frygtelig at maatte spille komedie for sin egen snille lille yndige mor — — som kommer smilende frem i vinduet og spør:

«Hvordan gaar det?»

Jeg smilte naturligvis tilbake og skrek med min freidigste stemme:

«Bare blaabær!»

Men det var frygtelig. For smilet var ikke egte, og ordene var løgn. Det var ikke «bare blaabær» mere dette med syltningen. Jeg hadde faat andre planer. (Jeg var pludselig begyndt «at studere» — som far hadde sagt.) Midt i ripsen studerte jeg paa om det gik an at løpe ind til mor og si at jeg heller

vilde bli student . . . allikevel. At det var hestebjeldas skyld, hun maatte ikke bli vond.

Nei — mor vilde nok ikke bli *vond*. *Bedrøvet* vilde hun bli — — for saa maatte jeg jo reise da — —

Nei, jeg vilde ikke reise! Hadde vi ikke graatt baade mor og jeg den gangen — —? Jeg vilde bare løpe op i skolestuen til Saxe og be om en opgave. En av de morsomme — vanskelige — som vi sommetider maatte lægge baade Saxes og mit hode i bløt for at løse? Eller — — jeg kunde forsøke at studere paa egen haand! Kjøpe bøker fra universitetet — og læse hjemme? Ja — — jeg vilde ikke være utenfor. Jeg vilde ikke ha bare denne sukkersøte sylteboken!

Er det ikke frygtelig hvordan folk kan tulle, saalænge de ikke har faat nogen fast bestemmelse?

— — —

Jeg forstaar ikke at ikke alle kunde se at jeg gik — eller rettere *sat* med mange slags planer den dagen! Fuldstændig fraværende rensset jeg og rensset — time efter time. — Imens nærmet sig dette som gjorde dagen til en merkedag.

Jeg antar jeg stirret ned i mit 4de bismerpund, da jeg hørte en hyggelig stemme som sa :

— «Goddag, barnet mit!»

Da jeg saa hvem det var, blev jeg ikke fornærmet over denne tiltale. Akkurat som jeg ikke blir fornærmet paa mor, naar hun endnu finder paa at kalde mig «Grytelill» i enrum.

Jeg sprang op og neide. Den som stod foran mig, var frøken Krum — med sine smaa døve ører skjult av graa, sirlige haarbukler — ovenpaa buklerne en ørliten ørehat med lilla-farvet blomst, nedenfor hatten et litet ansigt med fine, røde aarer i kindene, et par øine som tindret av godhet og blidhet, en næse saa fint krummet som nogen opstopper kan ønske sig. Hendes dragt var en silkekjole av ubestemmelig farve. Om skuldrene et sort, perlebesat sommerplag, som heter enten tolma eller dalma — eller noget lignende (mor sier at hun tror det bruktes meget for 45—50 aar siden). I den ene haand — sort pompadur, i den anden haand — sort parasol, paa begge hænder sorte hansker med slitte tupper. Slik saa frøken Krum ut den 24de august kl. 5 eftermiddag.

Jeg hadde en gammel fravokset blaakjole, hvitt forklæ med bærflekker, bustet haar, høirøde hænder.

Som vi saa'n stod like overfor hverandre, saa jeg at jeg med tiden var blit en kjæmpe

mot frøken Krum. Kjære, hadde hun bestandig været saa liten da?

Hun tok min røde haand og rystet den — og nu begyndte en samtale hvis make jeg aldrig har hørt uten i *eventyr*. Jeg forstod straks at nu hadde frøken Krum ikke stort av sin hørsel tilbake.

«Ja — du maa tilgi mig, barn, men jeg kommer — jeg kommer for at be dig — nei det er synd — jeg ser du gaar i huset — du synes det er morsomt at være fri — for bøker og skole . . . er det ikke saa, barn?»

«Nei,» sa jeg — og saa uvilkaarlig paa de 7 bismerpund — «det er ikke morsomt at rense rips.»

«Javist, javist,» sa frøken Krum — «du ser saa huslig ut.»

«Jeg synes *ikke* det er morsomt,» skrek jeg — og rystet til og med paa hodet.

«Ja ikke sandt,» sa frøken Krum — «vi kvinder er absolut skapt for det huslige. Bøker og videnskap blir os i lengden for tørt og . . .»

«Jeg *elsker* bøker jeg!» skrek jeg — og nikket alt hvad jeg kunde.

«Javist, javist, det er ikke det mindste rart at du er træt av bøker og læsning, barnet mit . . . men . . .»

«Jeg er ikke træt — jeg har tænkt at studere!» skrek jeg.

«Hvad? Vil du aldrig ta i bøger mere?»

Da syntes jeg det gik for vidt — —

«Jeg har tænkt at bli student,» hylte jeg — og tegnet idetsamme først en ring omkring mit hode — det skulde bety *studenterluen*, derefter banket jeg mig paa skulderen — det skulde bety *dusken*.

Denne pantomime foregik saa hurtig og ubevisst at jeg selv ikke la spor av Bret paa den. Alle kan derfor tænke sig min forundring da frøken Krums ansigt antok et uttryk av den høieste medfølelse og sorg, hun viftet med sine slitte hansketupper, slog dem krampagtig sammen og sa:

«Hvad sier du, barn? Er du overanstrengt? Har du hodepine? Tryk paa hjernen? Hvor det gjør mig ondt, barn. Da er jeg altsaa gaat forgjæves — — da maa du bare *hvile*. Sitte ute i din deilige have og bli frisk igjen, barn.»

Frøken Krum kastet i det samme et drømmende blik utover tunet og træerne — hun sukket, og jeg saa store taarer rulle ned over hendes smaa rødsprængte kinder.

«Overanstrengt,» hvisket hun. «Det hele

hadde altsaa ingenting at bety! Sørgelig, sørgelig» — hvisket hun.

Nei, nu greide jeg hende ikke længer. Nu maatte jeg sandelig faa fat i *mor*. Hvad i al verden mente hun? Jeg pekte mot huset med den ene haand, vinket til frøken Krum med den anden, tok tunet i fire sprang — fandt endelig *mor*.

«*Mor* — frøken Krum er kommet. Hun staar og graater ved staburtrappen.»

Frøken Krum pleier være hos os to ganger om aaret i missionsmøter, og sommetider i teselskap. Hun er altsaa intet særsyn i vort hus. Men at hun nu stod og graat ved staburtrappen, det var fuldstændig nyt. *Mor* styrtet forfærdet til vinduet — jeg efter.

«Hun gaar!» skrek vi — og stirret et øieblik som forstenet efter den lille skikkelse med parasol som var paa retur ut av Høinæsporten. Hvad var dette for slags mystisk visit?

«Hun var aldeles døv,» sa jeg — «og hun snakket om overanstrengelse og tryk paa hjernen — —.» Mere fik jeg ikke forklart, for — — «Stakkar, er hun *saa* daarlig,» sa *mor* — «spring efter hende, Gyda! Hun kommer sikkert for at be om et pengelaan — og nu tør hun ikke . . . jeg har hørt hun skal til Kristiania med ørene sine . . . spring!»

Jeg satte avsted saa singelen sprutet, idet det fløi gjennem hodet mit hvadslags sammenheng det kunde være mellem min forvirrede samtale med frøken Krum — og et penge-laan? Hun sa da virkelig at hun kom for at snakke med *mig*? *Jeg* hadde da ingen penger at laane bort? Mon hun vilde be *mig* at be far . .? Men — hvad mente hun med bøker og videnskap . . og alt det besynderlige snak? Var det *mig* som hadde tryk paa hjernen, eller var det *hende*?

Nogen skridt utenfor porten indhentet jeg hende og fik hende straks til at snu, jeg bare pekte paa mor som stod og viftet paa svalgangen.

«Javist, javist, barn — jeg burde da hilse paa din kjære mor — —»

Jeg førte hende i triumf tilbake, nu skulde det nok bli en forklaring!

Mor ønsket hende velkommen og bragte hende hyggelig tilsæte i havestuen, jeg fulgte nysgjerrig efter — — —

— — —

Onkel Karl paa Kongsberg har en gram-mofon med en masse morsomme nummere. Men jeg syntes intet av dem kommer op imot det nummer som utspiltes i havestuen mellem 5 og 6 denne eftermiddag.

De optrædende stemmer var først mors og frøken Krums — siden fars og tilslut *min*.

Jeg skal prøve saa godt jeg kan at la det lille nummer spille.

Frøken Krum snakket først om løst og fast — om nervøsitet og daarlig hørsel og daarlige tider. Jo — tænkte jeg, hun er sikkert kommet for at laane penger.

Men saa begyndte mor at beklage og trøste: Det blev nok en raad! Det blev nok bedre, naar hun fik en førsterangs læge. «Naar skal De reise, frøken Krum?» spurte mor.

«Ja — hvor det gjør mig ondt, fru Trane! Jeg blev saa inderlig bedrøvet. Jeg kom rigtig for at . . . men De saa jeg *gik* igjen. Jeg vilde paa ingen maate — nei . . . Intet er bedre end huslige sysler, hvile fra bøker og opgaver.»

Nu møttes mor og jeg i et forvirret øiekast — i det samme kom far — og like efter Selma med te.

«Goddag, goddag, frøken Krum,» hilste far — «det glæder mig at se Dem frisk og rask! Er De kommet gaaende eller kjørende?»

«Tak saa passelig, hr. brukseier,» sa frøken Krum, idet hun bøide sig med en anstand som en gammel enkeprinsesse.

«Far,» hvisket mor lynsnart — «jeg tror

hun er kommet for at laane penger — jeg har hørt hun skal til Kristiania til en ørelæge.»

«Er hun stok døv da mon?» sa far.

«Aldeles *overanstrengt*. *Overnervøs*,» hvisket mor med en beklagelig hoderysten.

Jeg forsøkte at skjænke te uten at fordreie en mine, skjønt jeg skalv indvendig av nysgjerrighet. Om hun var aldrig saa *overanstrengt*, saa maatte hun da *mene* noget — —

Under lang og absolut taushet drak vi te. Bare skeene klirret, tebrødene knaset.

Da — pludselig — begyndte far at røre voldsomt i koppen sin, tok en vældig slurk te, rømmet sig som en okse, tok sigte paa frøken Krum og skrek:

«Deilig veir, frøken Krum!»

«Tak. Litt nervøs — og litt daarlig med hørselen,» nikket frøken Krum smilende.

Far pudset kraftig sin næse — mor hostet — jeg tok smuler op fra gulvet.

Ny pause indtraadte, ny te blev skjænket, skeer klirret, sukker smeltet. Jeg sat og tænkte, at hvis jeg nogen gang skulde bli tunghørt, vilde jeg først og fremst øve op *øinene* mine til at høre. Jeg vilde *stirre* ordene av munden paa folk — og hvis jeg da ikke forstod, vilde jeg ikke genere mig for at spørre op igjen. Jeg vilde ikke sitte saa blid og høflig

og bare svare flot paa slump som frøken Krum! Og først og fremst vilde jeg snakke en hel masse *selv* — saa folk ikke behøvede at spørre mig om nogen verdens ting.

Ja, jeg sat virkelig av pur nysgjerrighet og ærgret mig over frøken Krums stilfærdighet og hensynsfuldhet, da far til min store glæde igjen tok sigte paa vor gjest og med vældig røst optok samtalen:

«Jeg hører De tænker paa en reise, frøken Krum?»

«Ja, hvor sørgelig, hr. brukseier,» lød igjen det forbløffende svar. «Jeg som trodde . . . men det er skuffelser i alt! Maatte det bare gaa hurtig over. Overanstrengelse i den alder er ikke at spøke med.»

Nu hvilte frøken Krums øine med den inderligste velvilje paa *mig*, husets datter i den fravokste blaakjole.

«Nei, dette har jeg sandelig ikke tid til,» sa far. «Hvad mener hun? Jeg begriper ikke et levende ord.» Dermed tok far et dristig steg bort til frøken Krums stol og bøide sig ugenert like ned til de graa haarbukler under ørehatten. Mor og jeg saa forfærdet paa denne manøvre — det var nemlig en bekjendt sak at frøken Krum ikke kunde utstaa snak i øret sit.

Men far brølte: «Trænger De et laan, frøken Krum?»

«Omforladelse — hvad behager, hr. bruks-eier?»

Aa endelig, endelig spurte hun om igjen.

«Trænger De et laan?»

«Laan? Ja, det skulde bare være som et tre maaneders laan,» nikket frøken Krum. «Men nu tør jeg paa ingen maate — jeg vilde ikke engang nævne det . . .»

Da grep far i lommen efter sin tegnebok, rev blyant og papir ut, skrev et par kraftige linjer og gav det til frøken Krum. Aandeløs stilhet. Jeg forstod at far nu var paa god vei — ja at han hadde fundet det eneste middel til at løfte det gaadefulde slør som hvilte over frøken Krums visit.

Paa seddelen stod: Det skal være mig en fornøielse at forstrække Dem med et laan; si bare frit frem hvormeget De ønsker.

Saa gled sløret tilside. Frøken Krum læste paa seddelen og rystet vemodig sine graa lokker: «Jeg takker Dem tusen ganger for Deres tilbud, men jeg tror De misforstaar mig, hr. brukseier. Det laan jeg talte om, gjælder noget meget dyrebarere end penger — meget dyrebarere, hr. brukseier. Jeg mente at faa laane Deres datter — som vikar ved min skole.»

— — — Kjære alle dere som er mine venner, dere som vet hvilke længsler den gamle hestebjelde hadde vakt tillive hos mig — tænk dere hvad jeg maatte føle ved disse ord — *laane Deres datter som vikar ved min skole!*

«Laane mig?» ropte jeg.

«Laane Gyda?» sa far.

«Laane Grytelill?» sa mor.

Men frøken Krum saa drømmende ut av vinduet — ut over lindealléens solbeskinnede kroner og fortsatte uforstyrret sin paabegyndte tale — som inden hun var færdig blev til den deiligste historie jeg nogensinde har hørt. Paa mig gjorde den ialfald et uutslettelig indtryk, kunde jeg bare fortælle den slik som jeg husker den:

«Som De maaske har merket, hr. bruks-eier, er det noget iveien med min hørsel. Før hørte jeg ikke værst paa mit høire øre, men nu isommer efter en sterk influenza er jeg blit ganske umulig — ja jeg kan likesaa godt bekjende at igrunnen er jeg omtrentlig *døv*, hr. brukseier, jeg hører bare naar det blir snakket like i øret mit, like i det *høire* øret mit — jeg synes det er saa leit, hr. bruks-eier! Men jeg har et haab. Jeg har skrevet til professoren i Kristiania. Han venter

mig den 1ste september til en tre maaneders behandling. Men hvad skal jeg gjøre, hr. brukseier — min skole, min kjære skole begynder om nogen dage, og jeg har endnu ikke fundet nogen stedfortræder» (nu dryppet det igjen taarer fra frøken Krums øine) . . . jeg ser spørgende paa far og mor, mit hjerte banker — men far blunker at jeg skal *vente*. Saa sat jeg bom stille og hørte paa det forunderlige . . .

«Hverken lærer eller lærerinde er at opdrive — —» fortsatte fortællingen. «Den sidste jeg kunde ha haab om, slog feil *igaar*, det var en bekjendt av lærer Hoppe. Hoppe hjælper mig at søke alt hvad han kan, men alle er optat nu fra høsten av. Hoppe blir altsaa alene med alle seks partier. Min skole er vokset, hr. brukseier, den bestaar nu av 30 barn. Lærer Hoppe er flink — men 30 barn er formeget. Jeg maa sende de mindste tilbake — alle de mindste, hr. brukseier. Jeg sørger naar jeg tænker paa det, for de mindste er netop de søtteste, de er begyndelsen, hr. brukseier. Tænk Dem derfor — men De har jo endnu ikke hørt hvordan det kom sig — jeg vilde ikke fortælle det . . . da jeg hørte . . . men siden jeg nu allikevel . . . det er virkelig saa forunderlig, hr. Trane og

fru Trane og lille Gyda . . . jeg ligger inat søvnløs som jeg nu har været den sidste maaned . . . ja jeg kan si siden jeg mistet mit høire øre . . . jeg ligger og tænker paa alle de smaa søte barn som jeg skal sende avbud til — 4 nybegyndere og 5 andenklassinger, som blev saa flinke ifjor . . . de kan læse og regne til 100, baade frem og tilbake, og de kan skrive og fortælle saa pudsige smaa fortællinger fra bibelhistorien . . . De kan tro en blir glad i slike smaa uskyldigheter, som en har hat fra begyndelsen . . . aa jeg sørger, hr. brukseier — hvor skal de bli av? Her er jo ingen anden skole i en fjerdingveis omkreds! — Og heller ikke 3dje klasse kan Hoppe klare. Hvor skal de bli av? De er ogsaa for smaa til at gaa den lange veien til Boviken skole i al slags veir, de kommer til at forsømme og glemme alt sammen — mens de venter paa at *jeg* muligens blir bedre om tre maaneder — — — Alt dette tænker jeg paa, mens jeg ligger vaaken og ser natten bli lysere og lysere. De kan tro de er lange, slike søvnløse, lydløse nætter! Før hørte jeg jo hanegal og fuglekvidder paa morgensiden, og jeg hørte mit væggeur slaa. Men nu — stilt — dødt, ikke en lyd hverken ute eller inde. Tænk Dem derfor hvor forunderlig —

at inat — i graalysningen — som jeg laa og tænkte og tænkte, og syntes det var saa ilde dette med mine ører — ja jeg laa ret og slet og knurret mot Vor Herre. Hvorfor kunde jeg ikke i det mindste faa beholde det *ene* øret mit? Jeg som er lærerinde — og har saa mange smaa yndige barn? Som jeg saa'n ligger, hører jeg tydelig en liten knepping paa vinduet — som naar en fugl hakker paa ruten. Jeg blev ganske het av forundring. Dina, den gamle piken min, sier at det er indbildning. «De hører jo ellers ikke noget, De maa ha drømt,» sier hun. Ja, ja — — jeg pleier jo tilslut at faa en liten lur paa morgenkysten — men jeg husker tydelig at jeg reiste mig i sengen. Da hørte jeg hakkingen igjen — tydelig som dengang da mine ører var unge og friske. Forundret saa jeg paa klokken, den manglet nogen minutter i 6. Endnu stod jeg ikke op, jeg laa bare forundret og lyttet efter *mere*. Da kneppet det 3dje gang, det lød aldeles som en kalden — — Ja, svarte jeg — og skyndte mig til vinduet. Hvad vil du mig, lille fugl, sa jeg. Sagte rullet jeg gardinet op — — og ganske rigtig, i samme øieblik fløi en fugl bort fra vinduskarmen. Dette saa jeg jo med mine øine — — jeg hadde ikke drømt, hadde jeg vel? Jeg fulgte

fuglen som den fløi hit og dit fra busk til træ, indtil den blandet sig med nogen andre som svirret rundt i min lille have. Endnu stod jeg spændt ved vinduet og lyttet. Jeg syntes det maatte komme noget — noget *mere* . . . en lyd av liv, litt kvidder — eller et hanegal fra naboens? Ja jeg trodde virkelig at mit høire øre hadde aapnet sig litt igjen. Jeg hadde jo tydelig hørt fuglen paa ruten. — Men alt var lydløst — haabløst som før. Jeg *saa* fuglene kvidre i busken like utenfor, men jeg *hørte* dem ikke. Jeg *saa* mit væggeur slaa seks, men jeg *hørte* det ikke. — Du har drømt, sa jeg — gaa bare og læg dig med dine to døde, dumme ører. Slik knurret jeg igjen. — Fornærmet vilde jeg rulle gardinet ned og gaa tilsengs — men jeg maatte stanse. Det gled en rødlig lysning over naboens hus, det glinset i trænes blade — og ind gjennem mit vindu faldt en gylden stripe — det var solen som stod op. — Saa vakker morgenen er, tænkte jeg — i det samme saa jeg et ansigt smile til mig fra solstripen paa væggen. Vet De hvem det var, fru Trane — og hr. Trane? Det var lille Gyda, fire aar — blid som en sol med sit lyse haar om skuldrene. De husker det billedet, fru Trane? Det hænger over kommoden min, sammen med andre barne-

portrætter. Men solen skinte bare paa lille Gyda, jeg saa ingen andre. Og tænk saa var det aldeles som nogen skulde hviske i øret mit: *Hun* kan hjælpe dig! Hun er stor nu, vet du — færdig med eksamen og skole, og saa flink og snild. *Hun* kan læse baade med nybegynderne og de andre — hun vil ikke si nei. Neppe hadde jeg tænkt dette, før jeg syntes lille Gyda skinte endnu mere end før — der hun hang i det gyldne lys — og jeg selv blev saa glad og let som jeg ikke feilte nogen verdens ting. Jeg kjendte at nu skulde jeg faa sove en god og sorgløs søvn, jeg gik til min seng og takket Vorherre som hadde trøstet mig paa en saa forunderlig maate. Og vil De vite hvorlænge jeg sov? (Nu smilte frøken Krum et aldeles skøieragtig smil.) Jeg sov saa min gamle pike blev bange for mig — jeg sov til klokken 11!»

Men likesaa hurtig sluknet smilet paa frøken Krums ansigt, da hun fortsatte:

«Resten kjender De, hr. brukseier. Jeg kommer fuld av fortrøstning til Deres vakre hjem, og faar vite av barnet selv at hun med sin bedste vilje ikke kan hjelpe mig! La hende bare faa hvile! Hun har hat for stor ærgjerrighet — læst formeget. Det gaar til en tid, men saa — efterpaa kommer slappelsen.

Det var bare saa merkelig at dette inat intet hadde at bety — — min gamle pike fik ret — det har været en drøm — en skjøn indbildning . . .»

Her stanset frøken Krum, og vi andre begyndte.

«Jeg forstaar ikke en stavelse,» sa far. «Er Gyda blit *slap*? Naar i al verden?»

Jeg var ganske betat av fortællingen. Tænk at Gud hadde sendt en liten fugl og en solstraale til frøken Krum for at faa hende til at tænke paa *mig*!

Men jeg hadde ikke tid til at være betat. Alle kan forstaa at jeg nu maatte «skride ind» — eller rettere at jeg sprang op og rev sløret til side.

Jeg fortalte i rykende fart om frøken Krums og mit møte ved staburtrappen, om vor forvirrede samtale — og om mine egne planer. Jeg tegnet en ny studenterlue om mit hode, og laget en krusedul som skulde bety dusken.

Da slog far latterdøren op og brølte som et trolld — mor tok lille forundrede frøken Krum om livet — og jeg tok seddelen og blyanten og skrev:

«Kjære frøken Krum, De har ikke drømt, jeg er hverken *slap* eller overanstrengt, De

har bare hørt feil, det som De trodde var tryk paa hjernen, var bare en studenterlue, jeg er frisk som en fisk, og jeg vil forfærdelig gjerne være lærerinde ved Deres skole.»

— — Undres om nogen har mottat en post paa en saa forunderlig og vidunderlig maate som mig? Og om nogen vikar er blit saa straalende omfavnet som jeg av frøken Krum?

«Gud velsigne dig, barn,» sa hun — «du gjør en god gjerning mot mig og alle mine uskyldige smaabarn.»

Og mot mig selv da? Tænk hvilken vidunderlig løsning paa alle studeringer — — Her var jo opgaver som sa seks — og bøker i overflod.

«Men,» sa far — og nu snakket han like ind i frøken Krums høire øre — «har De tænkt paa at hun endda ikke er konfirmert?»

«Interessert? Hun ja? Hun er den bedste jeg i verden kunde finde,» sa frøken Krum og viftet begeistret med hænderne.

Ja, visselig trængte hun en stedfortræder. Men pludselig følte jeg at denne stedfortræder hadde en forfærdelig kort kjole — jeg strøk paa dør — mens far igjen tok sin tilflugt til blyanten.

Da jeg kom igjen, iført den længste kjolen

jeg eier, og uten spor av bærflækker og bust, var alt klappet og klart. Jeg var indsat som lærerinde for de tre nederste klasser paa frøken Krums skole — med én dags permission om uken saalænge jeg gaar for presten. Næste dag skulde jeg til frøken Krum og bli undervist i at undervise.

Hun præsenterte mig for «de viderekomnes» lærer, min kollega seminarist Hoppe, og lærte mig i løpet av nogen faa timer hvordan man begynner med «begyndelsen».

Dette er i korte træk fortællingen om min indsættelse. Var det ikke noksaa storartet altsammen?

Men gjæt hvad som er det bedste? Det bedste, sier mor — det er at fra det øieblik jeg fik denne posten, er jeg blit saa frygtelig flink til at *sylte*. Jeg gjør mere nu paa et par timer om eftermiddagen end før paa hele dagen. Bedste bevis paa at jeg nu er kommet paa min rette hylde her i verden — jeg kan hjelpe mor og endda leve for videnskapen.

«Bøker og videnskap blir os for tørt i længden,» sa frøken Krum. Javel — men *bare* syltning og huslige sysler — det blir for søtt. Litt av hvert, det er bedst!

Naar derfor frøken Krum skriver — «du kommer til at løse mig av du, Gyda» — ser

jeg mig alt i aanden svæve mellem Høinæs og Krumskolen, ikke bare som vikar, men som bestyrerinde. Jeg sier *svæve*, for jeg bruker cykkel. Da er jeg nede paa $\frac{1}{2}$ time. I regnveir faar jeg kjøre.

Den eneste ulempe ved cykkelen er at jeg maa bytte skjørt naar jeg kommer frem. Cykkelskjørtet er for kort til at være lærerinde med. Jeg har derfor et langt lærerinde-skjørt hængende i frøken Krums soveværelse.

Jeg blir saa tryg og modig inde i dette værelse. Her hakket jo fuglen paa ruten, her pekte solstraalen paa mit billede. Al beklemthet og ængstelse forsvinder — mens jeg tar paa mig mit lange skjørt og den mest værdige mine jeg kan opdrive foran frøken Krums speil.

Det er for «de viderekomnes» skyld jeg maa gjøre mig saa værdig som mulig. Store smaapiker gaar noksaa vidt sommetider — i at kritisere. Det vet jeg av erfaring. Jeg vet ogsaa at de har ymtet om at den nye lærerinden ikke er konfirmert. Denne mangel blir nu heldigvis avhjulpet om en maaned — og desuten er jeg ikke lærerinde for «de viderekomne», men bare for «de søteste» — de som utgjør «begyndelsen».

Begyndelsen er delt i tre partier — 1ste, 2den og 3dje klasse — tilsammen 14 som sitter i samme værelse.

3dje klasse regner og 2den klasse skriver, mens 1ste klasse læser — og omvendt i det uendelige.

Det er litt vanskelig sommetider at holde alle 14 i ørene paa én gang, det gaar endnu ikke aldeles som det skal. Det hænder at 2den klasse «tegner mænd» istedenfor at *regne* — mens jeg staver med 1ste — og det hænder at 1ste slet ikke har skrevet hverken tal eller bokstav, mens jeg læser med 2den. Det hænder ogsaa at baade 1ste og 2den blander sig i undervisningen, naar jeg gjen-nemgaar bibelhistorien med 3dje o. s. v. o. s. v.

Jeg sier derfor bestemt nei til alle som ber om lov til at komme og høre paa. Ikke *endnu*, sier jeg.

Det skulde være koselig at ha sine egne lattermilde veninder sittende som tilhørere — her hvor næsten alt er til at le av. Bare dette at «begyndelsen» sier frøken til hvert andet ord! «Frøken, jeg er færdig, frøken.» «Ole skomper, frøken.» «Nei frøken, det var Maja, frøken.» «Ja, frøken.» — Bare 'dette kom til at bringe mine veninder til at ryste i sine grundvolde.

Værst er allikevel surret i *Anskuelsestimen*. Det er om torsdagen mellem tolv og ett. Det er ret og slet en morskapstime, hvor først jeg og siden «de fjorten» fortæller av hjertens lyst om alle de dyr og alle de ting som de ser paa et billede som jeg hænger op paa vægtavlen. — De skal fortælle efter tur, og det gaar ikke saa værst i begyndelsen, men eftersom fortællingen skrider frem og det ene ord tar det andet, begynder hænderne at vifte vildere og vildere — for alle *vet* noget, og ingen kan *vente*. Tilslut flytter alt sammen til et uforstaaelig surr, saa jeg maa slaa i kateteret for at opnaa stilhet. Hvad vilde *tilhørere* tro hvis de kom midt op i dette? Jeg ler mig ihjel hver eneste gang — for eksempel naar de fortæller at katten har horn og bukken verper lam — og at fra de varme land kommer appelsiner og nøtter — og *fløtekrem*. — Eller naar vi synger falsk hver med vort neb, *lærerinden* ikke undtagen?

Men *forældre* og *paarørende* kan jeg ikke si nei til. Det staar nemlig trykt i karakterbøkerne at «*elevenes forældre eller andre paarørende* kan, om de ønsker det, naarsomhelst komme og overvære undervisningen». — Men det hænder saa sjelden, saa uhyre sjelden — sa frøken Krum.

Allikevel gruer jeg. Det *kan* da hænde at det kommer nogen. Et par strenge forældre for eksempel?

Det er dette som gjør mig litt ængstelig naar jeg nærmer mig skolehuset Om det kommer en far og en mor — og faar se, hvordan tilstanden er — og de sier til Hoppe: «Denne undervisning er værre end ingen,» og jeg saa blir avskediget hvilken skam!

Men kommet ind i frøken Krums soveværelse husker jeg fortællingen om fuglen og solstraalen — og saa er angsten over.

Idag *var* heller ikke tilstanden saa værst. Naar jeg altsaa undtar *én* — lille Ole Aasen i 3dje klasse, han er haabløs! Hele klassen forresten var straalende flink i 8-gangen. Komme hvad der vil!

Men kommer nogen imorgen, tar jeg 8-gangen.

*

Siden jeg blev lærerinde har jeg faat mors skrivebord op paa værelset mit. Her sitter jeg og retter bøker, her skriver jeg brever, her sitter jeg ogsaa hver kveld — og skriver *dette*. *Dette om mig selv.*

Hvad har jeg skrevet? At jeg vil for-

tælle verden — —? Naturligvis river jeg det i tusen filler — — eller — — la mig lægge det i skrivebordskuffen til venstre og se om det muligens kunde bli til noget — — Er det ikke en bok som heter «Under den røde lampe»?

Den boken er altsaa skrevet bare *om kvelden*. Kunde ikke jeg ogsaa skrive en bok under *min* røde lampe? Fortælle hvordan det gaar mig nu som jeg er blit lærerinde? — — Desuten *er* jeg jo berømt skribent fra i sommer. Skrev jeg ikke en hel bok paa 21 dage? Rigtignok en reisebeskrivelse under sommersolens glød og «Den blaa bandes» smittende lune — —

Men den røde lampen er ogsaa fristende — og det nye ansigt paa hylden smiler til mig. Det er Doris, som vi fandt i puffen paa kvisten. Jeg fik hende av mor til odel og eie, nu staar hun i glas og ramme og skal aldrig mer bli glemt. Hun skal være min nye veninde, min tause medvider til alt hvad her ved dette bord blir skrevet.

La det saa bli hvad det vil. En bok eller bare et luftkastel av løse papirer i skuffen til venstre.

Det var en deilig septemberdag ...

«Lærerinder skal sove,» sier Stine — ikke sitte oppe og bygge «luftkalaser». Hun har nemlig værelse like ved siden av mit, og jeg har maattet fortælle hvorfor det har lyst saa længe i dørsprækken om kveldene.

Og nu sitter jeg her igjen! Hvad kan jeg for at jeg ikke er det mindste træt? Hvad kan jeg for at det er maaneskin i vinduskarmen — og at det hændte mig noget saa besynderlig morsomt idagmorges? Nu skal du høre, Doris, du muntre veninde paa skrivebordhylden.

Jeg var temmelig sent ute — for jeg forsov mig. Endda maatte jeg spise frokost og vente paa at mor skar skolemat. Hun hører ikke paa at jeg faar saa meget mat jeg vil av Hoppe. Han holder en hel frokost kl. $\frac{1}{2}$ 12 han.

Nok av det, jeg durer iveri med en liten bunke skrivebøker hængende paa cykkelen og to stykker mat i lommen.

Frisk, kjølig luft — gult og rødt løv. Ja, jeg sitter paa mit hjul og tænker at det var akkurat som i *Blomster-Ole*:

— Det var en deilig septemberdag. Saa mat og rød stod solen og drømte — mens lette lag av taaker fløt — —

Især passet dette godt ved Blystadmyren, hvor taaken laa som et slør — og solen stod mat og rød bakenfor i skogbrynet.

Stomp! Der hoppet jeg i luften, mit hjul vinglet hit og dit — det faldt — og trak mig med.

Au! hvor jeg slog mig!

Og min skole, min stakkars skole — —

Jeg krabber mig op — det var heldigvis bare et skrubb hist og her, mest paa knæet, au! Og fra skjørtekanten hang en *fille*. Men det var allikevel værre med cykkelen. Den var skjæv, og ringen var ødelagt av en spids sten eller en glasbit — jeg maatte pent ta min halte ganger ved bidslet og halte avsted.

At jeg vilde komme forsent var nu akkurat sikkert.

Hvad vilde Hoppe *tro*, og hvad vilde han gjøre med alle mine fjorten? Jeg kom sikkert en time for sent.

Som vi fortvilet halter ivei cykkelen og jeg — og jeg tænker at praie den første den bedste melkekjører som skal nedover, hører jeg isteden lette hesteben komme dansende. Jeg gaar midt i veien — snur mig — og ser en sort traver, en mørkebrun mand i en tohjulet vogn — jeg rykker skyndsomt tilside — men cykkelen vagler og vingler — jeg snubler og forsvinder i grøften — en dyp grøft ved veikanten.

Min skole — min stakkars skole — — nei dette tænkte jeg ikke nu — jeg fik ikke tid — jeg tror jeg var fraværende saameget som et halvt minut.

«Er De levende?» hører jeg en stemme spørre.

«Jeg vet ikke,» hører jeg mig selv svare.

Men nu vaaknet jeg. Jeg ser en høi skikkelse bøie sig over mig og befri mig for cykkelen, som ligger over mine ben — to armer tar fat i mig — og et øieblik efter er jeg oppe av grøften.

«Er De hel? Slog De Dem frygtelig?» Et par brune øine ser paa mig — ivrig, ængstelig. Et par brune hænder børster mig. «Hvor slog De Dem?»

«Ingensteds!» Men jeg tar mig til hodet, jeg er endnu saa svimmel og forstumlet.

Da kjender jeg et bæger mot min mund, en arm støtter mig. «Drik en slurk — prøv!» sier en ængstelig stemme. Jeg drikker noget skrækkelig vondt noget — og det hjelper. Nu husker jeg — —

«Tak,» sier jeg — «men du al verden, hvor mange er klokken — jeg skal paa skolen.»

«Skolen? De har slaat Dem halvveis ihjel — og saa tænker De paa skolen — skal jeg ikke heller kjøre Dem hjem?»

«Hjem? Er De gal?» sier jeg. «Jeg *maa* paa skolen.»

Da løftes jeg høit fra jorden op i den høie vognen — saa svinges cykkelen i veiret som et leketøi — hænges paa vognen, surres — «Saa! nu tar jeg den med til urmaker Klepp.»

Dermed samler han tømmerne, svinger sig op — og avsted danser den sorte traver. Paa mindre end 10 minutter er jeg ved skolen. Jeg kom ikke et minut forsent — ikke et minut!

Paa veien præsenterte vi os for hverandre. Tænk, han er lille Ole i tredje klasses bror! To saa ulike brødre! Lille dumme, klossete Ole i tredje klasse — —

Først trodde han at jeg var *elev*. «Saa De sliter skolebænken?» spør han likesom litt medlidende.

«Nei,» sier jeg. «Jeg sliter *kateteret*. Jeg er lærerinde paa frøken Krums skole.»

«Læ-rer-in-de! Aa gid jeg var skolegut! Kan jeg ikke faa lov til at komme og høre paa?»

«Umulig,» sier jeg. «Det er bare tillatt for *forældre* og *paarørende*.»

«Paarørende? Det vil vel si slegtninger det vel?»

«Ja — formodentlig. Brødre og søstre og — sliktno.»

«Tusen tak! Da er jeg selvskreven jeg da! Jeg har en liten bror paa den skolen som De endelig ikke maa se gjennom fingre med — han er saa doven og dum — —»

Da visste jeg jo med en gang at det var lille Ole i tredje klasse.

«Hvad? Er De lille Ole Aasens bror?» spurte jeg.

«Netop! Har De set dummere gut? De maa endelig ta'n ordentlig fat.»

— Ingen sak naar «de paarørende» er forstaaelsesfulde. Nu skal jeg rigtig holde lille Ole i ørene — saa det kanskje kan bli folk av ham. Han er virkelig for dum for sin alder.

«Faar jeg saa lov — til at komme og høre paa?»

Jeg maatte hat et hjerte av sten, hvis jeg hadde sagt nei. Stakkars, jeg synes rent synd i ham for den dumme brorens skyld. Desuten — jeg har jo *ikke lov* til at negte forældre og paarørende. Skulde jeg da si nei til *ham*, som var saa snild mot mig?

Han trodde det var *hans* skyld at jeg faldt i grøften — og fik cykkelen ødelagt og kjolen bortskjæmt. «Langtifra,» sier jeg, og fortæller om mit fald ved Blystadmyren. «Da slog jeg mig meget værre.»

«Aa hvor det glæder mig,» sier han —

«at De slog Dem før *jeg* kom — ja jeg mener naturligvis — at jeg er glad fordi De slog Dem værre da De faldt av cykkelen — au — nei jeg mener at jeg er glad fordi — fordi De sitter her og høres saa velsignet frisk og helskindet — —»

«Ja,» sier jeg — «det er ikke andet knust paa mig end skolematen.» Da lo vi forfærdelig, for skolematen i lommen saa ikke indbydende ut. Jeg strødde den til fuglene. Siden lo vi hele veien.

Han skulde bare ha visst at jeg slet ikke var saa helskindet som jeg saa ut! Jeg eier for eksempel ikke skind paa knæet mit — har drevet med borvand i hele dag.

— Jeg har kjørt denne veien mangfoldige ganger, men aldrig i slikt svævende trav. Det lignet en dansende gallopade gjennom luften, det kom av den lette, høie vognen. Jeg skal riktig be far om han ikke kan anskaffe en slik fjærlet vogn med bare to hjul og bare til to.

Vi kom til skolen da skoleklokken ringte. Altsaa ikke et minut for tidlig, men heller ikke et minut for sent.

«Jeg *faar* altsaa lov?» var det sidste han sa — saa svingte han med sin brune hat og kjørte avsted.

Jeg forstaar ikke — men hele tiden hadde jeg følelsen av at jeg *kjendte* ham — det var ialfald en han mindte mig om! Enten har jeg truffet ham før — eller har han allikevel noget tilfælles med lille Ole?

Undres naar han kommer? Undres om han *mente* det? Nu har jeg altsaa virkelig faat en at grue til!

Igrunden gruer jeg ikke saa *forfærdelig* til lille Oles bror — — —

Jeg glæder mig til at slukke den røde lampen og la bare den sølvhvite skinne ind gjennem ruten.

Jeg glæder mig til at læse med lille dumme Ole, det er forfærdelig morsomt at være lærerinde!

Godnat du røde lampe, godnat, Doris.

— — —

To ord til før jeg slukker. Mor syntes ogsaa at det var et morsomt møte. Men hun spurte hvad han *var* for noget?

Var for noget? Jeg behøvde vel ikke at spørre hvad han *var* for noget. *Kjæk* var han, og dermed basta.

Jeg kan forresten spørre Hoppe imorgen.

Frøken, hvem kommer, frøken?

Nei, Hoppe kjender ikke spor til lille Ole Aasens familie. Men far sier at det skal bo en proprietær Aasen paa en av de store gaardene bortenfor kirken. Dette kan passe — for Ole pleier komme kjørende fra den kanten om morgenen, sittende paa et melkespand, med ransel og lommer fulde av epler og plommer, som han utdeler med rund og klisset haand til hele «begyndelsen». Godhjertet er han den dumme klossen. Men gid for uro det blir av alle de epler og plommer! Sommetider maa de faa lov til at løpe paa dør alle fjorten. Det skulde være hyggelig at faa tilhørere i slikt et øieblik.

Idag er han ialfald ikke kommet — men kanskje imorgen — eller iovermorgen — —

Jeg vilde igrunden ønske han vilde vente litt, saa jeg først kunde faa en liten smule greie paa Ole, det er ganske skandaløst hvor litet den gutten kan, og hvor likeglad han er. Han er 9 aar — og idag kunde han ikke 3 fra 7.

«Ole,» sier jeg — «du maa sandelig stramme dig! Det kan godt hende at nogen kommer og hører paa dig snart.»

Den eneste som denne meddelelse *ikke*

gjorde indtryk paa, var *Ole*. De andre satte øine og begyndte at si «frøken, frøken — hvem kommer, frøken?» *Ole* derimot sitter urørlig, som en kokt bløt sviske paa sin pult. Hvad gjør det *ham* om nogen kommer og hører at han er dum?

Jeg ser paa ham — og tænker paa hans bror. Det er mig altsaa ikke mulig at finde slegtslikhet! «*Ole*,» sier jeg — «du blir flyttet ned i 1ste klasse, hvis du ikke vil prøve at følge med. Hvormeget er nu 3 fra 7?»

«Ti.»

«Ikke tre og syv — men 3 fra 7?»

«Tolv.»

«*Ole*, tenk dig om.»

Ole tænker, mens de andre formelig stønner av viden. Aa! Aa! De strækker sig, de vifter, de hopper, de danser, de *vrir* sig. Aa!

Men jeg sier «hysch, hysch — forstyr ikke *Ole*. Nu *Ole*, 3 fra 7?»

«Seks.»

«*Ole*, kom op til vægtavlen!»

Ole kommer stampende bløt og tung med vandblaat blik — sid i baken — likeglad fra top til taa. Aa, hvilken forskjel paa brødre!

Jeg gir ham kridtet. »Skriv op tallene fra 1 til 7.»

Nu begynner ogsaa første klasse at stønne

— — — men Ole lar sig ikke forstyrre. Han *skriver*. Stort og tykt og langsomt.

Endelig staar de syv tal færdige.

«Ta nu tre tal bort.»

Ole væter paa fingeren og stryker ut 3-tallet! Latter og støn fra pultene. Visselig maa det være frøken Krums daarlige hørsel som er skyld i at denne gutten er blit opflyttet.

Med en taalmodighet som han kan takke sin bror for, henter jeg kulerammen, som ellers bare brukes i første klasse — og ekseriserer med ham hele timen tilende. Endelig faar jeg ham til at forstaa saapas at jeg sier — det var bra, Ole, nu skal du rigtig faa *ros*. Dette sier jeg for at opmuntre ham. Men dompappen glor paa mig med vandblaat blik og spør: «Hvor har du den rosa henne da?» — Stakkar, hvor dum han er.

Efter en slik time smaker det godt at komme i frokost til Hoppe. Idag hadde vi chokolade.

Hoppe er saa begeistret fordi han har faat *mig* til at hjelpe sig med inspektionen i friminuttene. Før hadde Hoppe hele skolen i vildt sammensurium — for frøken Krum kunde jo ikke blande sig noget videre i leken. Nu derimot har vi ordnet det slik, at *jeg* leker og danser med alle smaapikerne, baade

«de søteste» og «de viderekomne», mens Hoppe slaar ball med guttene. Hemmeligheten ved at holde disciplin, sier Hoppe, det er bare at kunne holde gutter og piker fra hverandre i leken. »Ellers blir det krig mellem to motsatte elementer, som hver for sig kan vise de mest fredelige og elskværdige instinkter — —.» Hoppe er aldeles storartet interessant at snakke med.

I det store frikvarteret som er mellem halv tolv og tolv, har vi den omtalte frokost. Jeg kalder den for Hoppes frokost — for det er ham som bestemmer med Dina hvad vi skal ha «til sindets oplivelse», som han sier. Idag var det altsaa chokolade.

Igrunden gaar jeg som paa glør naar dette frikvarter nærmer sig. For enten Hoppe har rekvirert kaffe, te eller chokolade, saa trænger en forrædersk duft ind i klasseværelserne fra kjøkkenet. Duften er deilig — for *den* som vet at han snart skal faa nyde noget *mere*. Men tænk, sier jeg til Hoppe, paa de 30 som maa spise smørbrød bare med duft til — især chokoladeduft.

«Jamen snille frøken Gyda,» sier Hoppe — «hvem tror De trænger bedst til sindets oplivelse — vi som lærer — eller de som læres? Vi gamle — eller de som er unge?»

«Vi gamle,» sier jeg med overbevisning — for Hoppe er 40 — og med den bedste samvittighet av verden tømmer jeg en kop chokolade *til*.

Men engang vil jeg be Dina koke mindst 60 kopper chokolade, saa det kan dufte rigtig overvældende storartet fra kjøkkenet — *saa* overvældende at hele skolen begynnder at snuse og snøfte — og *saa* — — jeg sier ikke mere!

Mens vi spiste idag spurte jeg Hoppe hvad vi skulde gjøre naar «forældre og paa-rørende» kom paa besøk — om vi da skulde invitere dem til vor frokost?

«Den tid, den sorg,» sa Hoppe. «Det pleier aldrig at komme nogen paa denne tid av aaret.»

Vi faar nu se da — —

Men det skal undre mig om *han* ikke foretrækker *kaffe*? *Sterk* kaffe?

Ja naar jeg tænker paa hvor *sterk* han var! *Mig* løftet han som en vaatt — og jeg veide netop nu 45 kilo.

Jeg skriver bare *han* og *han* — men jeg synes «lille Oles bror» er saa tungt og langt — og «hr. Aasen» er likesom saa *stivt*. Undres hvad han heter til fornavn? *Knut* kanske? Hr. Knut Aasen? Det klinger ikke saa værst.

— — Jo fy, det ligner jo «Knut Labeit i Viumsaasen — var en tver og uglied mand — isch! Knut var baade grim og gram, *skak i vekst og hoftelam,*» — nei! han heter *absolut* ikke Knut. Men — — aa — — javist! Nu vet jeg hvem han minder mig om! Nu vet jeg hvor jeg har ham henne — lys levende ja! Doris, du tause, hemmelighetsfulde veninde, vet du hvem han ligner?

Enten han heter Hans eller Karl eller Per eller Paal — saa er han *Gudmund Torsen Storebingen*. Det skal være din og min hemmelighet, Doris!

Gudmund Torsen Storebingen, han var gjæv i ett og alt, smal om livet, bred om bringen, fast paa taa hvor andre faldt. Glad og let, men arm paa gods, derfor var han flink tilfots — — — ja rigtignok hadde han *hest*, og om han er arm paa gods, det vet jeg ikke. Allikevel — *ham* er det han minder mig om. Du skulde bare set — men si ingenting, Doris.

Det er sandt, idag fik jeg brev fra frøken Krum. Det er det andet, siden hun reiste. Hun skriver slike yndige brever, hun kalder mig sin høire haand — jeg synes «høire øre» passer bedre — og sin reddende engel, hun stoler paa mig, og derfor vil jeg gjøre alt hvad

jeg kan, forat hun ikke skal faa skam av mig. Idag vil jeg fortælle hende at jeg snart faar en tilhører, jeg tænker jeg svarer omtrent som saa: «Kjære frøken Krum. Tak for Deres brev. Jeg har frembaaret Deres hilsen til hele skolen, og De hilses tilbake fra store og smaa, mest fra de smaa — likeledes fra Hoppe og mig. — Siden sidst jeg skrev, har jeg gjort bekjendtskap med en bror av Ole Aasen i tredje klasse. Ole er, som De kanskje husker, litt dum og klosset, og har litt vanskelig for at følge med. Det eneste han kan, er at fortælle om hester og kjør i anskuelsestimen. Men nu har jeg lovt hans bror, som jeg tilfældig traf, at jeg skal ta mig ordentlig av ham. Det kan godt hænde det er dovenskap. Hans bror skal komme og høre paa, jeg venter ham hver dag, og jeg gruer ikke til han kommer. —

Forresten er alle flinke, og De kan være ganske rolig og tryg, for Hoppe og jeg klarer skolen aldeles udmerket.

God bedring ønskes Dem av os alle.

Deres hengivne Gyda.»

Jeg skal si mors skrivebord er kommet til sin ret, siden det skiftet eiermand. Mor skrev ikke saa meget paa et *aar* som jeg har

skrevet i disse sidste dagene siden — ja siden jeg begyndte. Men i aften har jeg ikke mindre end 28 bøker at rette — det er «de fjortens» utstilling i norsk og regning. Gyda, Gyda, skynd dig før Stine banker i væggen og sier at lærerinder bør sove — —

Min første tilhører.

Ingeborg i Fagerlien, bedre terne saa du ei . . .

Tænk — det staar ikke et ord om at hun er *vakker*. Det opdaget jeg idag, som jeg red hjemover. Jeg har før tænkt mig hende skjøn som paa et Tidemands maleri. Men det staar bare *bedre terne* . . .

Hvem som helst *kan* altsaa bli . . .

Det snurrer saa mange slags tanker, mens man snurrer alene avsted langs veiene — —

Saa vil jeg da fortælle at idag henimot slutten av regnetimen, like før det store fri-kvarter, banker det paa døren. Kort og sterkt banker det paa døren — og ind kommer — Gudmund Torsen Storebingen.

Ja, jeg vil si at navnet passer. Her i skolestuen virket han endnu høiere og sterkere og brunere end ute paa veien. Hans komme fik baade ovnen og mig til at ryste.

Det var mig som ikke grudde! Mit bryst hamret, og jeg kjendte jeg blev het som en hummer. Ærgerlig at rødme for ingenting.

Men husk, han var den første tilhører som traadte ind av min dør, og husk — 14 par øine saa paa os.

Ja, jeg gjorde vist en nydelig lærerindefigur til at begynde med. Jeg tror nærmest jeg lignet en forbryder, grepet paa fersk gjerning.

Men neppe grep Gudmund Torsen min haand og smilte som ute paa veien, før jeg blev modigere. Han var jo ingen streng mor eller far, han var bare lille Oles bror, som hadde bedt saa pent om at faa komme og høre paa.

«Goddag, frøken, De har vel savnet cykkelkelen? Nu staar den færdig utenfor døren — —»

Noget slikt forekommer det mig han sa, men selv sa jeg vist bare hysch, hysch — for stemmen hans gav likesom ekko i frøken Krums lille hus. Og ganske riktig — der lukket Hoppe paa døren.

«Det er bare hr. Aasen, som er kommet for at høre paa,» sa jeg — og Hoppe trak sig med et buk tilbake.

Saa plaserte jeg min tilhører paa en stol og mig selv med høi hjerteklap paa kateteret.

Men saa tænkte jeg paa frøken Krum og paa fuglen og solstraalen, og foldet lynsnart mine hænder bak kateteret — jeg vilde saa gjerne at Gudmund Torsen skulde bli fornøiet med mig.

Og som jeg stod der færdig til at begynde og saa alle mine smaa elever sitte ranke som lys med septembersolens streif over sine smaa lyse hoder, og med øinene rettet paa ham og paa mig, betat av øieblikkets alvor, da syntes jeg det var den festligste stund jeg endnu hadde hat som lærerinde paa Krumskolen.

«Jeg antar De har lyst til at høre paa Deres bror, hr. Aasen?» hørte jeg mig selv si med den freidigste lærerindestemme.

Gudmund Torsen bukket.

Saa var da øieblikket kommet. «Ole,» sa jeg, «kom op til vægtavlen.»

Ole drog sig langsomt fra pulten, kom snufsende og labbende paa tunge, likegyldige ben, saa sig hverken til høire eller venstre. Ikke saa meget som en grimase forraadte at han fandt stillingen litt ualmindelig.

Jeg saa paa ham og ærgret mig for hans brors skyld. Men i det samme fik jeg ogsaa se noget andet. Jeg saa at et par smaapikeansigter paa pultene gottet og glædet sig — øinene fulgte Oles gang op til vægtavlen med

skadefro blikke, de viftet alt med hænderne — nu skulde de faa moro igjen.

Det var maaske tilgivelig at de gottet sig litt over sin dumme klassekamerat, men jeg fik allikevel lyst til at lure dem, de smaa vigtigstjertene. De skulde ikke faa lov til at le av Gudmund Torsens bror i hans brors eget paahør — første gang han kom paa besøk. Nei aldeles ikke, den skam skulde Gudmund Torsen ikke ha.

Visste jeg ikke et fag, hvor Ole kunde maale sig med hvem som helst av sine kamerater — ja hvor han endog overgik dem? Det var i anskuelse. Rigtignok hadde vi regning, men kunde ikke jeg som var lærerinde, flytte litt paa timetabellen?

Jeg gik like til skapet hvor anskuelsesbillederne opbevares, og hentet frem billedet av koen, hesten og grisen. Det var andet end tørre regnestykker det, Ole Aasenfar — men det kan du ogsaa takke din bror for.

Jeg hængte altsaa billedet op — jeg saa Ole lysne og de smaa skadefro sætte øine.

«Kan du prøve at fortælle os litt om disse dyrene, Ole?» sa jeg i en forsigtig og opmuntrende tone — forat vor tilhører skulde bli desto mere overrasket.

Og jeg er sikker paa at han blev overrasket, da hans dumme bror tok pekepinden og uten betænkning holdt det mest troværdige og flytende foredrag som nogen kan ønske sig av en niaars gut.

Jeg saa at han *moret* sig — var ikke det meget bedre, end om han skulde vridt sig av skamfuldhet over at 6 ganger 5 er 8?

Jeg vil ikke si at Oles sprog er mønsterverdilig — men han fortalte mindst i fem minutter sammenhengende og uten avbrytelse — jeg gad se om nogen av de andre gjør ham det efter?

— — «Kua har en hale og to øier, som hu ser med. Og halen bruker a til fluer og klæg som biter a. Og hu har fire ben, og hu er sommetier bron og sommetier svart. Og hu er hvit. Og sommetier bron og hvit. Av kua faar vi melk og halvsaaler, og hu har horn som vi kan bruke til pølser. Men den som ikke har horn, den er kollete, og den som ikke er voksen, den er kvie, hvis hu ikke er stut. Men hvis a er stut, saa blir a okse naar a blir stor.»

Dette er en prøve paa Oles foredrag om koen. Jeg serverte den ved middagsbordet, og far sa at jeg ubetinget burde skrive den ned. Den var ikke dum, sa far.

Nei, nei. Men næste gang han kommer, maa jeg nok høre ham i regning.

For han sa *paa gjensyn*, da han gik — —

Desværre maatte han gaa litt før det ringte til frikvarter, det kunde ellers været morsomt og bedt ham til frokost — —

Jeg synes allikevel dagen har været storartet, Doris.

Hestehandler Jakob Aasen?

Iaften har jeg bestemt mig til at brænde alt sammen. Før jeg lægger mig, putter jeg hele luftkastellet i ovnen. Hvorfor skal jeg holde paa med dette sludder?

— Er du nogen gang blit skuffet, Doris?

Eller var du sommetider i daarlig humør — rasende daarlig humør?

Nu skal du høre, Doris.

Cykkelen min er aldeles som ny igjen. Og da far var indom hos Klepp for at høre hvad den kostet, var den betalt av *den herren som kom med den*. Men Klepp kjendte ikke den herren.

Men nu kan du tro vi har faat vite hvad han er.

Han er hestehandler, sier Helge. Jeg skulde gjerne git ham en *fik*, da han sa det.

Selvfølgelig kan det være mig komplet det samme hvad han er — men allikevel — *hestehandler* er dog for stivt. Det lugter jo *hest* lange veier.

— Men han lugter *ikke* hest. Det maatte jeg vel kjendt, da han sat nær mig baade i vognen og oppe ved kateteret den dagen. Helge tar feil!

— — Men Helge kjender næsten halve bygden, og han paastaar at Ole i 3dje klasses bror *er* hestehandler. Han heter endda Jakob eller no slikt no', sier Helge. Kanske han sogar heter Knut, naar det kommer til stykket — —

Altsaa stryker vi hemmeligheten, Doris. Vi stryker Gudmund Torsen Storebingen og sætter simpelthen hr. hestehandler Jakob Aasen — eller no slikt no'.

Du vil kanskje si at titelen hestehandler netop passer udmerket paa en som skal ligne Gudmund Torsen! Du tænker paa det verset *mens han drog paa salg og kjøp* — — javel, men kunde ikke den rette Gudmund Torsen for eksempel sælge *bøker*? Eller kunde han ikke være jæger — og sælge *vildt*? Eller hvad som helst andet — det staar slet ikke at han solgte hester. Jeg er glad i hester, men jeg har set et hestemarked engang, skal

eg si dig. Det var paa Kongsberg for et par aar siden — jeg hadde følge med far og onkel Karl. Hestene var vakre, men saa skulde vi ind paa et hotel og faa os en forfriskning — og da fik jeg *nok*. Der lugtet som i en stald — og hvor vi snudde os hen, sat store, røkende, spyttende karfolk med svære, fotside frakker og belter om sine tykke maver. Jeg gren paa næsen og spurte hvad dette var for et stinkende folkefærd. «Det er alle hestehandlerne,» sa onkel Karl. Siden kan jeg aldrig høre ordet «hestehandler» uten at grine paa næsen.

Og saa skulde *han* være hestehandler! Bare jeg aldrig hadde faat visst det — —

Vi vil ikke tro det, Doris, Helge tar feil. Ole kan jo ha *to* brødre — gjerne tre for den saks skyld.

Det vil forresten snart vise sig om han har ret — for far vil prøve at træffe ham og takke ham for hans hjelpsomhet.

«Ingen mening i at han skulde ha utgifter paa cykkelen,» sier far.

Nei sandelig. Er han hestehandler, skal han ha hvert øre tilbake, enten han vil eller ikke.

Det var formodentlig hans kostbareste traver, den hesten som skræmte mig i grøften

da? Kanske den snart skal sælges paa et hestemarked sammen med andre «traverhingster» — og at han, Gudmund Torsen, skal op paa det fæle hotellet blandt andre hestehandlere. Aa, at han virkelig kan orke et slikt selskap — — —

Er det vel rart om jeg er skuffet, Doris? Til *dig* kan jeg si det — jeg er skuffet, skuffet.

— Nu skal det bli godt rum i skrivebordet igjen, for nu tar jeg luftkastellet — —

— — — — —
Nu har jeg aapnet ovnsdøren — — —

Nu ligger det i ovnen alt sammen — alt uten dette sidste lille papir.

Her har jeg fyrstikæsken. Se nu — Doris

— — —
Saa du hvad jeg gjorde?

Jeg knælte ved ovnen med den brændende fyrstikken i haanden. Men jeg stanset. Jeg satte ikke flammen til papirbunken. Jeg husket fortællingen om fuglen og solstraalen. — — Hvorfor skal frøken Krums nydelige fortælling *brændes*? Den som hver dag gjør mig saa tryg og saa lykkelig — —

Er ikke den likesom grundstenen i mit luftpalads?

Jeg brænder ingenting.

Hvorfor skal jeg brænde, fordi om jeg fik lyst til at fike den uskyldige Helge idag?

Den som vil noget, maa ikke bry sig om skuffelser — —

Skulde ikke jeg, som har bestemt mig for at være lærerinde, ha like stor interesse av at læse med en dum gut — fordi om hans bror er hestehandler?

— Det er farlig at ha blyant og papir, jeg glemmer rent at det er prestedag imorgen, og at vi har en vanskelig lekse. Ti sider i bibelhistorie, ti i forklaring og en lang salme. Indbild dig ikke at du er fri lekser, frøken Trane.

Prestekameraten vor.

Aa nei, naar jeg tænker paa hvor uhyggelig det sommetider kan være hos presten. Jeg forstaar ikke, nei jeg begriper ikke hvad de tænker paa. Der gaar vi hver gang og lærer at vi skal elske hverandre, undskyldte og tilgi hverandre — saa'n som Jesus gjorde. Dette lærer vi. Men hvad gjør vi?

Ja — for jeg har da været med jeg ogsaa, jeg har ialfald ikke gjort oprør og sagt — fy, dette er stygt! Jeg har været feig hele tiden.

Vet du hvad vi gjorde idag, Doris? Vi

hvisket om et pengestykke som var blit borte fra en kaapelomme i sakristiet — og det er ikke første gang det hviskes. To ganger før har nogen mistet penger hos presten. Første gang var det Solveig Mo, som hadde glemt et kronestykke under hatten sin i sakristivinduet — anden gang var det min veninde Lotten som savnet en portomonæ med smaa-penger — idag var det Sigrid, datter av sorenskriveren, som paastaar hun hadde to femti-ører i kaapelommen sin da hun *kom*, og da vi skulde ut paa kirkebakken i frikvarteret, var de borte.

Jeg spør — kan de ikke huske feil? Kan de ikke ha mistet disse ørene sine paa veien eller andre steder?

Nei, sier de alle, vi tar ikke feil — og de hvisker og kaster øine til en blek liten pike som *engang har stjaalet*.

Vi er 24 piker som skal konfirmeres. Jeg kjender dem nu alle sammen. Jeg vet nu baade hvad de heter og hvorfra de er. Men jeg snakker jo mest med mine gamle veninder — Elise, Bolla, Aslaug og Lotten — Sigrid Bang og Solveig Mo — og flere andre som nu er færdige paa Krumskolen. Resten er fra Boviken og deromkring. — Vi sitter i den orden som vi skal være til konfir-

mationen. Først sitter *jeg* som er den ældste — og lærdeste — sier presten, saa kommer Krumskolen og derefter Boviken. — Alle er saa nette og pene i klædedragt, det er bare *én* som skiller sig fra de andre — det er *Anna Alvin*. Hende skulde vi naturligvis ta os av og være hyggelige imot, hun som er fattig. Men hvad tror du vi gjør, Doris? Vi lar hende simpelthen utenfor. Naar vi andre spaserer paa kirkebakken arm i arm i lange rader, sitter Anna Alvin paa en bænk ved en grav hun — eller ogsaa blir hun ganske borte til vi skal ind i kirken igjen. Da kommer hun sidst av alle og forsvinder bak nogen store piker fra Boviken.

En eneste gang gjorde jeg forsøk paa at snakke til hende. Jeg bød hende en kake og spurte om hun hadde lang vei?

Hun tok kaken, men hun svarte mig ikke — satte bare et par store, sky øine paa mig og trak sig endnu længer unda.

Siden har jeg aldrig snakket til hende.

Men jeg forsværer hende alt hvad jeg kan — for jeg har ondt av hende. Hun er vist uendelig fattig. Og hun forstaar at vi vet at hun blev bortvist fra presten ifjor, fordi hun *stjal*. Hun stjal fra den kjøbmanden hun tjente hos i Boviken. Hun stjal saa

frygtelig meget, baade tøj og penger, sier Sossen Brink, lensmandens datter.

Og nu hviskes der og hviskes, at det kan vel ingen anden ha tat pengene i sakristiet — end Anna Alvin.

Idag gik det endog saa vidt at de ymtet om at fortælle det til presten. Skulde nogen ha hørt noget saa frygtelig?

«Nei, spør hende da heller *selv*,» kom jeg i min forfærdelse til at si.

«Ja, spør hende *du* som er lærerinde,» ertet Sossen Brink. Dermed gled det av med en latter.

Men jeg angrer paa at jeg var *feig*. Hvorfor mindte jeg dem ikke om det bibelsted vi netop hadde lært: *Kjærligheten tænker ikke ondt*. Hvordan kan de tænke at nogen vil stjæle *i kirken*?

Hvorfor skal vi som snart skal knæle for Guds alter, tænke ondt om en liten fattig prestekamerat?

Jeg synes hun ser saa beskeden ut, og hun læser saa pent, og hun kan bestandig selv de vanskeligste lekser paa sine fingre.

Hvorfor kan vi ikke bli enige om at de har mistet de skillingene sine paa landeveien?

Dette *vil* jeg si dem næste gang.

Idag var jeg *feig*, men næste gang har

vi om «Den barmhjertige Samaritan». Da vil jeg spørre dem om ikke *vi* ogsaa kan være barmhjertige — om vi ikke skal glemme alt sammen — og istedenfor at gaa og mistænke og baktale Anna skal slaa os sammen og forære hende nogen kroner hver til konfirmationsdragt? Fordi hun er den eneste fattige av os. Ja, dette vil jeg gjøre. Og saa skal det bli hyggelig at sitte i kirken og fortælle om al den kjærlighet som Jesus snakker om: Dømmer ikke, saa skal I ikke dømmes. Giver, saa skal eder gives. Værer barmhjertige som eders himmelske Fader er barmhjertig.

Hvorfor lærer vi alt dette, naar vi ikke forsøker at gjøre efter det?

Fordi om Anna ikke svarte mig den ene gangen, skulde jeg ikke slaat mig til ro, jeg skulde ikke opgit hende. Jeg skulde snakket til hende, til hun hadde forstaat at vi hadde glemt den historien hos kjøbmanden, og at vi gjerne vilde være venner med hende.

Nu har vi bare tre ganger igjen at være sammen hos presten, saa faar vi kanskje aldrig se Anna Alvin mere. Vi maa sandelig skynde os at være snilde mot hende.

«Den rette lykke finder bare den som forsøker at ligne Jesus,» sier presten. Skulde vi da ikke engang begynde — — at forsøke?

Noget paa hjertet — —

Elise vil *ikke* bli lærerinde, nei gid, da vil hun heller bli vaskekone!

Hun skulde bare vite hvor morsomt det er at sitte paa kateteret og spille bussemand hvis de er slemme, og utdele ros hvis de er flinke — og kanskje banker det paa døren — men det er ingen at være ræd for — det er bare *ham som jeg kjender*.

Ikveld har jeg spasert med Elise en lang maaneskinstur forbi «Schweizerhytten» og «Sanatoriet». Det er saa rart at gaa den veien nu som mister Harry's er bortreist, de er i England hele familien, reiste omtrent samtidig med at *jeg* blev lærerinde. De skulde over og besøke nogen slegtninger av mister Harry, de kommer kanskje igjen til min konfirmation, men bare *kanske*. Jeg vilde ha savnet dem meget mere, hvis jeg ikke hadde faat denne lærerindeposten — desuten har jeg altsaa Elise. Vi to følger hverandre til porten en halv times tid før vi skilles, især i maaneskin.

Elise *vasker* aldrig, derimot kan hun aldrig se et hode med haar paa — før hun klør i fingrene efter at ta dette hode fat og frisere det efter sidste mode. Jeg foreslaar derfor at hun, istedenfor at bli vaskekone, heller nedsætter sig som frisérdame, hvorav der ingen findes i hele bygden.

«Ja,» sier Elise begeistret — for gifte sig — nei det vil hun paa ingen maate — jo forresten, naar hun blir 20 aar saa, men ikke før.

Slik gaar vi og snakker og ler og ser paa maanen. Vi snakker forresten ikke bare *tøv*. Vi snakker naturligvis om Europakrigen, som nu er paa alles læber. Om den kommer *hit*? Ja igrunnen, hvorfor skulde *vi* alene bli skaant?

«Jo,» sier Elise — «far tror aldeles sikkert at ikke Norge blir indviklet.»

Saa synes vi begge to at det er saa deilig at bo i *Norge*. «Norge, Norge, hytter og hus, men ingen borge,» synger Elise — — og tænk, saa glemmer vi krigen og alle dem som lider — for maanen skinner saa vidunderlig utover dalen — elven langt nede ligner en fin, glitrende sølvaare — og begge vore hjem ligger og venter paa os bak trærne med oplyste, fredelige vinduer.

Vi maa snakke sagte paa vore maaneskinsturer Elise og jeg — for det hænder at vore brødre Helge og Erik staar paa lur i de dype skygger — for at skræmme os. Jeg tror de leker at de er i krig og lurer paa fienden fra sine bakhold.

Iaften har jeg fortalt Elise om hr. Aasen, men jeg sa ikke et ord om at han minder mig om Gudmund Torsen, det er bare til dig

det Doris. Jeg sa bare at jeg hadde faat en meget ivrig tilhører, en paarørende av en gut i tredje klasse. Elise tror gjerne at han er en gammel bedstefar hun, som gaar og rusler og hører paa sin sønnesøn. — Men det er sandt at han er *ivrig*. Idag kom han for 2den gang — to ganger paa en uke, det er sandelig ikke værst av en bror. Jeg er sikker paa at Ole nok skal bli flink, naar han blir holdt saa stramt i ørene.

Jeg begynder nu at kjende denne korte bank paa døren, dette kraftige steg over tærskelen. Og hans smil, naar han hilser, gjør mig likesaa modig som tanken paa fuglen og solstraalen.

Idag kom han i geografitimen og fik høre og se den usminkede sandhet at Ole er den dummeste.

Rigtignok er geografi et nyt og noksaa svævende fag, men det er dog ikke *én* som ikke vet hvor Norge ligger og hvad hovedstaden heter — ikke *én* uten altsaa Ole. Dette viste sig grundig idag: «Ole,» sier jeg — idet jeg gir ham pekepinden i haanden og roper ham op til kartet — «*vis mig Norge.*» Ole løfter litt paa øienene og gjør en likeglad sving fra polen og rundt hele Europas land.

«Ikke *Europa*, men *Norge* — vort eget land, tænk dig nu om, Ole.»

Sagte glir pekepinden gjættende og søkende langs Middelhavets kyster. Mon den ikke skulde støte paa dette som heter *Norge*?

Imens hersker trykkende spænding. Mindst 13 hænder vifter i luften. Nei sandelig, han vet det ikke — —

Pekepinden tar veien over Spanien, bortover Tyskland og Polen ind i Rusland og stanser ved det Kaspiske Hav. «Der!» sier Ole.

Da brister spændingen i vild og lydelig opstuds, diciplinen staar paa nul, alle springer fra plads og vil peke paa *Norge*.

Men det blir værre og værre — for da Ole endelig har lært hvor hans fædreland ligger, saa spør jeg som jeg pleier — «hvad heter saa Norges hovedstad?»

«Sverige,» sier Ole høit og lydelig.

«Nei,» tænk dig nu om, Ole. Norges hovedstad? En stor *by* altsaa?»

«Stangeby,» plumper det ut.

Da røk diciplinen simpelthen paa væggene — for Stangeby, det er kjøbmand vor. Vi lo alle sammen — baade elever, lærerinde og paarørende, saa flere av de viderekomnes hoder nysgjerrig tittet ind fra sideværelset.

Det er godt han tar saken saa fornuftig

— vi *maatte* jo le av slik en vældig dompap.

Paa slutten av timen tok jeg likesaagodt hoderegning ogsaa — saa nu vet han altsaa paa hvilket haabefuldt trin hans bror befinner sig. Ottegangen gik for strykende bør, men stod fast som et fjeld ved Ole.

Mon han ikke efter dette skulde finde paa at læse litt med ham hjemme?

Desværre fik jeg ikke snakket med ham denne gangen heller, han sa farvel før timen sluttet. Men jeg saa tydelig at han hadde noget paa hjertet da han gik — —

Respekt for sin søster.

— — Endelig er Veslebror sovnet. Han sover med smaa røde prikker paa hænder og fjæs — han har *meslinger*.

Han fik dem i foræring av Ole — netop av selveste Ole Aasen i tredje klasse, første og eneste gang han var paa besøk paa Krum-skolen.

Ak ja, det var *min* skyld det. «Du skulde ikke tat'n med dig paa skolen, Gyda,» sier Stine. Nei — han frøs vist litt i vognen — — jeg nappet ham jo med mig i farten, som

han gik og stod i den tynde sommerfrakken og satte ham ved siden av Ole. Men kunde jeg vite at Ole sat fuldpakket med meslinger da?

La mig se — det var akkurat samme dag som far og mor reiste — eller var det dagen *efter*? Jo det var tirsdag. Jeg gaar aldeles surr. Lærerinde om dagen, sykepleier om natten — —

For Veslebror vil ingen ha uten mig.

Ja, hvor alt andet blir smaat — — allikevel kan jeg ikke la være at tænke paa hvor forskrækket hr. Aasen blev idag — lille Oles bror, mener jeg. Han kom i religionstimen, aldeles som skutt op av jorden. Jeg fik ikke tid til at si «kom ind» — saa stod han i værelset — tok mig i haanden og spurte om han maatte faa høre litt paa Ole idag?

Det kom saa meget mere overraskende, som det netop dagen før var kommet bud med mellegutten fra Oles hjem at Ole hadde meslinger.

«Ole?» sier jeg — «Ole er jo syk.»

Du verden hvor rar han blev — — Han blev ganske rød i sit brune fjæs. «Er Ole syk? Det visste jeg ikke. Men De forstaar — jeg kommer like fra en liten reise. Jeg har ikke været hjemme — —»

Det fløi en tanke gjennom mig — at han naturligvis hadde været ute paa hestehandel — —

Men nei — netop idag saa jeg at han *ikke* er det som Helge sier. Han ligner mer en officer uten uniform — Ole *maa* ha flere brødre!

Jeg skyndte mig at berolige ham. «De behøver ikke at være ængstelig,» sa jeg — «det er bare *meslinger*. Min bror, som er meget mindre, har ogsaa faat dem.»

Først trodde jeg han vilde *gaa* igjen, siden Ole ikke var tilstede — han drog sig likesom bortover mot døren. Men pludselig smilte han som ute paa veien — og spurte om han fik lov til at høre paa — allikevel?

«Mere end gjerne,» husker jeg tydelig jeg sa — for vi hadde bibelhistorie, og jeg visste at de *kunde* leksen sin.

Med vilje valgte jeg de flinkeste og søtteste og lot dem fortælle fra «Verdens skabelse» og helt til det ringte. Og jeg tror ikke han kjedet sig, for det er sandt hvad frøken Krum sier, at de fortæller saa søtt og saa pudsig.

Men nu kommer han naturligvis ikke igjen, før Ole blir bra igjen. Gad vite hvor længe *meslingerne* varer?

Han hadde hastverk idag ogsaa — sa farvel da klokken lød, og langet ut til hesten sin, som jeg saa ryste sin manke utenfor havegjærdet. Det var den samme sorte, nydelige hesten og høie vognen. Jeg saa ham svinge sig op og hilse med hatten — —

Jeg drømte om den hesten inat. Den og jeg stod likesom utenfor et slot, jeg holdt den ved bidslet. Saa stod pludselig Helge ved siden av mig og sa at den tilhørte Jakob hestehandler — —

Ja, man drømmer igrunden om det man snakker og skriver om.

Jeg er glad jeg husket at be ham *hilse* Ole.

— — —

Veslebror har av og til litt feber, men er ikke meget daarlig. «Ingen fare, vi maa bare være forsigtige med ham,» sier doktoren.

Selv fortæller ham med straalende, rød-prikket fjæs til alle som kommer paa sykebesøk, at han har «uslinger». Og saa har han «feber ved tommeltotten». Dermed peker han paa det sted hvor doktoren kjender *pulsen*.

— — Jeg sitter nu ikke under den røde lampe, jeg er flyttet, vi ligger i fars og mors værelse, Veslebror og jeg. Det er hans trøst, naar far og mor er borte, at han faar lov til

at ligge i fars seng — med *mig* ved siden i mors.

De er reist en tur langt opover dalen for at se paa en skog som far tænker paa at kjøpe ved Osenvand. Det er en nydelig tur nu om høsten — og at Veslebror er syk, det aner de ikke. Jeg tok ham med paa skolen for at muntre ham litt i hans ensomhet. Han er jo ingen «baby» længer, jeg tænkte han kunde ha godt av at se livet paa en skole — og kanskje samtidig faa litt respekt for sin søster!

Det blev altsaa en *mindeværdig* visit, han kom hjem med meslinger og mange rare brudstykker av videnskap — men respekt for sin søster —? Ak nei san. Ikke om jeg var lærerinde i fjorten aar. Hele eftermiddagen maa jeg sitte og spille «Sveltern» — eller «lægge kanibaler», og naar kvelden kommer, og man skulde tro at nu — nu maa da en patient bli *træt* — staar han pludselig paa hodet i sengen og synger:

Ja vi elsker dette landet
 som det stiger frem
 furbidt, solbidt over vandet
 med Metusalem —

eller ogsaa fortæller han stykker av den merkelige bibelhistorie — for eksempel at «Edam

og Ava fik to sønner, den ene het Karl og den anden Abel. Karl drog som jæger om i mark og skog, men Abel blev faarehode».

I et andet brudstykke fortæller han at «da Isak var blit gammel og næsten blind sa han en dag til Esau: Tag din bil og dit bur og kjør ut paa marken og skyt de vilde». — Naar han saa endelig skal sove, maa jeg lægge mig tilsengs og læse H. C. Andersens samlede verker istedenfor at skrive paa mit eget. Jeg læser med vilje saa monotont og søvndyssende at H. C. Andersen kan vende sig i sin grav, jeg vælger med flid de mest vegtige historier — forat hodet i fars seng skal bli *tungt*. Men neppe gjør jeg en ørliten stans, før hodet i fars seng spretter op og sier *mere* — læs mere da vel tosken! —

Nydelig tiltale til en som ellers heter frøken, frøken hele formiddagen! Ikveld har han desuten lekt *røver*, bygget sig huler i fars og mors dyner og puter, krabbet over berg og dype daler — til han dalte. Slik har jeg hat det gaaende nu i tre nætter — kan man ikke bli idiot? Lægger jeg mig bare løselig paa sengen, saa lyder det: «Skjørte' a', bena op!» og jeg lyster den troldungen.

— — —
Du skjønner vel spøk, Veslebror — der

du ligger og sover med dit rødprykkede fjæs — din lyse lug og dine mørke bryn. Du skjønner vel at jeg ikke vil ha dig et eneste haar *anderledes*?

Undres om *Ole* har nogen søster som passer ham om natten, gir ham vand og ser at han ikke spænder tepperne av sig —? Han er igrunnen god *Ole* ogsaa — — jeg skulde gjerne besøke ham mens han er syk, hvis jeg bare ikke var saa vild fremmed for familien. Men — det kan da ikke være farlig for en lærerinde at spørre til sin elevs befindende?

Desuten *kjender* jeg jo den ene av brødrene — —?

Bæ da, Helge — —

Som tænkt saa gjort.

Idag efter skoletid kjøpte jeg nogen bananer og red til Oles hjem. Det var blank sol, men ellers ikke det bedste cykkelveir, for det var en vind, saa jeg knapt kunde holde mig paa hjulet. Jeg sat og tænkte, blaaser du nu i grøften, hvem kommer da og hjelper dig op? Men jeg møtte ingen Gudmund Torsen, heller ikke mistet jeg balancen.

Jeg spurte mig frem og fandt omsider min

haabefulde elev paa en stor gaard — i en seng — langt bortenfor kirken.

Aa du alverden. Jeg vil si det er godt at Ole har ialfald *én* bror med forstaaelse, ellers blev det ikke menneske av ham! At virkelig forældre kan være saa blinde — —

— Intet mirakel at gutten er saa vel bevandret i *husdyrene* — for slikt digert fjøs og slikt mylder og laat av dyr, kagling, snadring, grynt og knegging har jeg aldrig hørt. Hele gaarden var likesom et eneste menageri. Jeg saa ogsaa ganske rigtig en indhegning for *hester* — men den sorte hesten saa jeg ikke.

Av mennesker traf jeg bare proprietær Aasen selv — og fruén — men jeg fik vite at Ole *har* to brødre — bæ da, Helge!

La mig skynde mig at si at proprietær Aasen og frue var baade snilde, hyggelige og i allerhøieste grad gjestfrie, men — ja nu skal jeg fortælle.

Jeg cyklet ind paa gaarden og traf først en rar fyr som gik og sopte gaardsrummet. Han kunde umulig være ganske klok, han bare lo da jeg spurte om det var her proprietær Aasen bodde. Saa traf jeg en pike i fjøsstak og træøfler. Til hende sa jeg at jeg var lille Oles lærerinde som gjerne vilde hilse paa ham. Det blaaste som sagt forfærdelig, saa jeg var dygtig

bustet, og jeg hadde det korte cykleskjørtet paa mig — jeg saa vist ikke ut som en lærerinde. Jeg skal derfor ikke ta piken hverken hendes mine eller hendes ord ilde op.

«Du er no vel inkje skulemester du vel?» sa hun — og lo inde i skautet sit.

«Jo,» sa jeg og ordnet paa haaret mit, «jeg er vikar for frøken Krum.»

Dette skjønnte hun vel betydde noget, for hun viste mig ind i en stor, fin stue og ropte op over en trap at «lærerinda hans Ole hadde kømmi for aa helse paa'n».

Jeg vil si jeg var spændt — —

Hvilken av Oles paarørende skulde jeg nu faa se? Jeg hadde et stille haab om at træffe — *ham som jeg kjender*. Men piken stak hodet ind og sa «at naa skulde frua snart komme — ho skulde bare stelle paa sig litt».

Jeg fik god tid til at se mig om —

Jeg tror ubetinget det er den fineste stuen jeg har set!

Tænk — det var et litet sommerlandskap indvævet i plyschbetrækket paa sofa og stoler — tænk en liten sjø med svaner til at sitte paa! Og hvor jeg snudde mig hen, laa hvite, heklede servietter — paa sofaen og stolryggene — paa bordene — ja selv paa *pianoet*. Men det som slog mig med stirrende

forundring, var at paa pinaoet stod to store aldeles like gibsbyster av Frithjof Nansen. Aldeles paa en *prik* like.

Jeg trodde jeg saa dobbelt. Jeg saa mig om, og jo mere jeg saa — jo mere dobbelt saa jeg. Like blomsterglas, like vaser, like nipsfigurer — alt symmetrisk ordnet, to og to. Det eneste som var enkelt, var den store glasprismebesatte lysekroner og det store runde bord under den. Næsten forfærdet kastet jeg mit blik paa væggene paa de med forgyldte rammer indfattede malerier. Disse saa ogsaa uhyggelig symmetriske ut? Ja sandelig! Maleriene var like — i farvetone, størrelse og stivhet, de var tydelig malt av en og samme kunstner. Ett hadde kanskje en sjø, et fjeld eller en borg mere end et andet — det var hele forskjellen. Koldt lyseblaagrønne var de alle sammen. Hvilken smak og hvilken aand raadde paa denne gaard?

Som svar gik døren op paa vidt gap — og ind kom et Bret bugnende av kaker. I det samme fylldes værelset med nogetslags forfærdelig parfyme — den utstrømte fra den dame som bar kakebrettet — en liten tyk, rød, nyfrisert dame i kridthvit silkebluse, tykt guld-armaand og et mægtig guldurkjede i dobbelt fylde nedover brystet.

Denne dame hadde Oles næse — hun var altsaa Oles mor. Aa, hvorfor hadde hun ikke almindelig kjole istedenfor hvit silkebluse paa en travel hverdag — og hvorfor gjorde hun forsøk paa at snakke fint?

«Tænk saa storartet, at Dem «intreserer» Dem saa for elevene Demses — Dem som er saa ung da,» sa hun.

Jeg kjendte at hendes ord pirket ved min samvittighet — det var jo ikke *bare* av interesse for Ole at jeg var kommet.

— Da likte jeg uhyre meget bedre hr. proprietæren med sin uforfalskede dialekt og sin ubørstede frak:

«Detta var regtig morrosamt,» sa proprietæren.

— Da patienten for øieblikket sov, drak vi kaffe i lange baner og snakket naturligvis om Ole, om meslingerne, om hvor længe de kunde vare o. s. v. Imens lette jeg hemmelig efter likhet med ham som jeg kjender. Det eneste jeg fandt, var et træk ved øinene hos proprietæren — fruene var som sagt *bare* Ole.

Til min forundring opdaget jeg at forældrene betrakter Ole som et geni — hvorimot hans bror jo er fuldt paa det rene med at han er baade dum og doven. Han har altsaa ikke fortalt om sit besøk paa skolen?

Han maa vist være frygtelig optat. Selvfølgelig nævnte ikke *jeg* noget, naar ikke *han* hadde nævnt noget — —

Men jeg angrer paa at jeg ikke bad *foreldrene* at komme og høre paa — det kunde de hat godt av.

Paa spørsmaal om — om ikke Ole var flink paa skolen, vilde jeg ikke bedrøve dem med at si ret frem at gutten var *en prøvelse*. Jeg sa bare at det vilde ikke være avveien om han fik litt hjelp i regning, læsning og geografi. «I *anskuelse* derimot er han en av de flinkeste,» la jeg ubetænksomt til.

Da skratlo proprietær Aasen: «Ja den gutten, den gutten! Hører du, Gurine — han er den flinkeste!»

«Ja, i *anskuelse*. Det er egentlig bare at fortælle efter billeder,» forklarte jeg for at rette paa min dumhet.

«Fortælle? Ja fortælle, det kan'n,» knegget hr. Aasen — og fruén sat med et beundrende smil.

Jeg kunde ikke andet end le jeg heller — —

«Det er rart med den mindste — han blir jussom saa omframt gløg han maatru,» knegget hr. Aasen videre.

Da faldt det saa rent av sig selv at spørre hvormange søsken han hadde.

«Han har bare to voksne brødre,» sa fruen — «og Dem forstaar, frøken, at da blir den mindste den fornémste.»

Jeg sa at det forstod jeg saa inderlig godt — for vi hadde et sidestykke hjemme, som ogsaa hadde meslinger. — Dermed kom jeg ind paa smaa anekdoter om Veslebror, hvorunder proprietær Aasen skrattet i vilden sky og sa — «Ja di bona, di bona.»

Det var sandelig et muntert sykebesøk! Vi snakket sikkert en halv time før vi gik ovenpaa til patienten, som laa tyk og frodig med hele sengen fuld av epler og pærer — endda klarte han paa stedet tre-fire av mine bananer — ellers tror jeg ikke min visit gjorde noget større indtryk paa ham. —

Fru Aasen takket mig for visitten til jeg var langt ute paa veien — og jeg gjentar at baade hun og hr. proprietæren var snilde, hyggelige og gjestfri — men jeg liker ikke to like Nansener paa piano, og jeg liker ikke bondekoner med hvit silkebluse og guldkjeder paa en almindelig hverdag. Og saa den forførdelige parfymen!

Stakkars den som ikke er hestehandler, han passer virkelig ikke i dette hjemmet.

Men si mig — hvad skulde det bli av Ole, hvis han ikke hadde *ham* og mig?

Ved middagsbordet.

Her sitter jeg igjen under min røde lampe i mit eget kjære værelse. Mor er kommet.

Har du savnet mig, Doris?

Det lyder næsten utrolig — men tænk, jeg savner Ole paa skolen. Vesle tykke dompappen. Han var igrunnen morsom, og jeg hadde slik lyst til at faa ham litt flink. Naar han nu kommer tilbake, har han vel glemt det vesle han kunde, og vel saa det.

Veslebror er oppe igjen, men mor sier at det mindste som barn maa være borte fra skolen i meslinger, er 3 uker. Det maa altsaa endnu gaa to uker før jeg faar høre den korte, sterke bankningen paa døren og se den nydelige hesten. —

Idag har jeg det morsomme at fortælle at far har truffet hr. hestehandler Jakob Aasen og takket ham fordi han hjalp hans datter op av grøften og besørget hendes cykkel istandgjort.

«Jeg?» sier hestehandler Aasen. «Har jeg trukket hr. brukseierens datter op av en grøft?»

«Ja undskyld,» sier far. «Var det ikke Dem?»

«Nei,» sier hestehandler Jakob Aasen,

leende av fuld hals — «saavidt jeg *vet* er det desværre ikke mig.»

Kan tro det blev latter ved middagsbordet, da far fortalte dette.

«Kjære,» sa jeg — «hvorforskulde jeg endelig bli trukket op av Jakob hestehandler? Ole har jo en ganske anden bror.»

«Han *har* ikke flere brødre,» paastod Helge igjen.

Da maatte jeg sandelig smile — —

«Hvordan saa hestehandler Jakob Aasen ut da?» spurte jeg.

«Liten, tyk, rød,» sa far.

«Ja, hans bror er høi, tynd, mørk,» sa jeg.

«Han *har* ikke flere brødre,» sa Helge.

«Jeg tror du er gal jeg gut. Har han ikke været tre ganger paa Krumskolen for at høre paa Ole?»

«Hvad heter'n da?»

«Tror du jeg gaar og spør voksne herrer om Deres fornavn? Det er jeg da sandelig vokset fra!»

«Ja ja,» sa far. «Jeg har da i det mindste faat gjort en begyndelse. Næste gang træffer jeg vel den rette.»

— Jeg synes ikke det er nødvendig at bror Helge faar snosen i alt hvad hans søster foretar sig. Derfor fortalte jeg ikke om min

visit i Oles hjem ved middagsbordet. Men til mor skal jeg fortælle det — iaften eller imorgen — bare jeg finder et stille og hyggelig øieblik.

— Vi begynder at faa forførdelig travelt til konfirmationen. Sørine sydame er kommet. Hun sitter paa det gule gjesteværelset og syr og syr, og hele husets tidsregning dreier sig om den 9de oktober — Ulfs og min store høitidsdag.

Ulf og jeg er de ældste av konfirmanterne — rene oldinger mot de andre. Ulf især, som er 17. Men saa er han jo ogsaa kommet godt ivei, sier far.

Ja — end jeg da du?

Ulf har faat lov til at gaa «for presten» i Kristiania denne sidste maaned. Men han skal overhøres og konfirmeres hjemme. Han kommer lørdag før overhøringen og blir hjemme til over altergangsdagen, saa reiser han igjen — og kommer ikke hjem før til jul.

— Den er færdig nu min hvite kjole. Den er av deilig bløtt stoff, og jeg *kjendte* straks at den var pen. Se! sa Sørine og puffet mig bort til det store toiletspeilet i gjesteværelset. Men jeg *turde* næsten ikke se. Synes du vel det passer sig at dreie sig for speilet i denne

dragt, som skal brukes første gang for alteret i kirken?

Du har *sort* kjole, du Doris. Mor sier at i din og hendes tid bruktes aldrig andet end *sort* til konfirmationen. Alle var like, fattig som rik. Det var ikke tale om valg. Nu blir det vel mest de bedrestillede som er hvite, sier mor. For hvordan det er eller ei, saa blir vel en *hvit* kjole betragtet som luksus i et fattig hjem.

— — Da tænker jeg paa ikveld: vilde det ikke se nydelig ut, om alle vi andre blir hvite og bare *Anna* blir *sort*? Er det ikke paatide vi begynder at tænke paa hende?

Rent mel i posen.

Før kunde jeg aldrig forstaa hvad det mentes med at graate *sine modige taarer*. Jeg tænkte — *er* den som graater, nogensinde *modig*? Er han ikke netop *modløs* — og skuffet? Saaret, bedrøvet, fortvilet? Eller sint?

Jeg visste ogsaa godt at det er endnu en anden slags graat her i verden. Jeg har set flere end én bli saa betat av noget *vakkert* og rørende at øiet strømmer over — men *modige* taarer saa jeg aldrig.

Nu vet jeg at dette ogsaa kan hænde. Jeg er sikker paa at det var baade mine sinte og mine modige taarer jeg svælgte idag hos presten.

Hvordan skal jeg faa fortalt — —

Jeg vil begynde med at det er mors skyld at jeg kan sitte saa rolig og samle mine tanker under den røde lampe.

— Jeg kommer til kirken, jeg kan gjerne si med bankende hjerte. Jeg hadde følge med Elise — for Elise og jeg gaar bestandig indom hverandre naar vi gaar til presten. Vi kom i det aller heldigste øieblik — *gjæt* hvad vore veninder snakket om? De stod i en stor ring midt i solen paa kirkebakken og snakket om kjoler — hvite kjoler. Min er saa'n — og min er saa'n. En var pyntet med blonder, en anden med knapper. Sossen Brink skulde ha overkjole med hvite skindkanter. Solveig Mo kunde ikke fordra overkjole, *hendes* var helklippet og hadde bare en silkesnor om livet. Bolla og Aslaug skulde ha pliséskjørt.

Jeg saa mig om efter Anna Alvin. Jo — der stod hun — borte ved kirkemuren i sin korte, graa, fattige kjole — — aa, nu vilde jeg tale *hendes* sak. Jeg blandet mig i samtalen, fortalte saa nøie jeg kunde om min egen hvite

kjole og spurte om vi skulde være hvite alle sammen?

«Ja ialfald alle vi som sitter øverst,» sa Sossen Brink.

Var ikke dette et merkelig svar: *Alle vi som sitter øverst*. Vilde det ikke si det samme som — *alle vi fineste?* Vi fra Krumskolen og Middelskolen. Hvad var dette for slags tankegang? Var ikke alle like i kirken? Hadde vi ikke netop lært at hvo sig selv op-høier — —?

Jeg sa ingenting av dette til Sossen — jeg saa hende bare ret ind i øinene og spurte: «Hvorfor skal netop vi som sitter øverst, være hvite da Sossen?»

«Jo, fordi -- jeg mente bare — at det var saa pent — om alle vi øverste — —»

«Hvorfor ikke likesaa godt de *nederste?* Er det kanskje nogen forskjjel paa os?» Jeg kjendte at stemmen min *skalv*. Men Sossen Brink rynket sin fine næse og saa mot kirke-muren hvor Anna stod:

«Ja jeg regner mig virkelig for bedre end visse andre.»

Dette sa Sossen, og jeg saa paa den fine næsen hendes og glemte baade den barm-hjertige Samaritan og alt andet jeg hadde tænkt at minde om. Jeg kjendte mine sinte

taarer stige som en klump i halsen. Men jeg svælget dem — og jeg tror jeg fik spurt om vi ikke skulde være litt snilde mot *hende* som — — Er hun ikke den eneste fattige av os?

«Det interesser mig ikke,» sa Sossen Brink.

Disse ordene har forfulgt mig i hele dag. De jaget mine sinte taarer fra halsen op i mine øine. Jeg snudde mig bort og sa ikke et ord mere.

Men ikke vilde jeg sitte øverst mere — ved siden av Sossen Brink. Jeg fulgte strømmen ind i kirken og satte mig nederst — nedenfor Anna Alvin. Og nu svælget jeg mine «modige taarer».

For du kan tro det skulde mod til at sitte der og føle alle øinene hvile paa sig — alle mine veninders øine — og tilslut prestens øine.

Først saa ikke presten mig. Han spurte om jeg ikke var kommet? Da reiste jeg mig dernede i rækken og hilste.

«Nei se — er du flyttet?» sa presten. Mere sa han ikke, men hans øine hvilte paa mig.

Saa sang vi indgangssalmen, og undervisningen begyndte.

Presten taler bestandig saa nydelig til os. Idag hadde vi først om den 5te part, og han

mindet om at nu var det bare saa og saa længe til vi skulde op og knæle for Guds alter. Men vi maatte ikke være *rædde*. Han som har sagt: Lader de smaa barn komme og forhindre dem ikke — han vilde ogsaa motta de *store* barn som kommer til hans bord i tro og tillid.

Aa hvor glad jeg blev. Jeg saa op paa altertavlen. Den forestiller netop den fortællingen som heter «Jesus velsigner de smaa barn». Jeg har ofte gruet baade til konfirmationen og altergangen. Men nu følte jeg med en gang at jeg kunde gaa uten at grue. Jeg vilde gaa som de smaa barnene paa altertavlen.

«Men,» fortsatte presten med sterkere stemme — «alle maa ransake sig selv. Alle maa ha rent mel i posen. Ingen maa ha noget stygt og skjult med sig op til Guds alter paa konfirmationsdagen.»

Jeg følte jeg blev brændende rød. Passet ikke dette paa vor opførsel mot Anna? Hvordan hadde vi ikke gaat og hvasket og mistænkt — og været hjerteløse mot en venneløs, ulykkelig kamerat? Jeg saa paa Anna. Hun sat urørlig og saa ned i fanget paa sin gamle graa, lappede kjole — jeg kunde ikke la være længer, jeg tok haanden hendes og trykket den — og hun tok den ikke tilbake.

Da blev det med ett saa deilig i kirken. Side om side med Anna hørte jeg det ene kjendte bibelsted bli læst efter det andet, men saa deilig syntes jeg aldrig før de hadde lydt. Og næsten alle handlet de om *kjærligheten*.

«Hvo som har mine befalinger og holder dem, han er den som mig elsker.

Likesom Faderen har elsket mig, saa har og jeg elsket eder, bliver i min kjærlighet.

Dette er min befaling at I skulde elske hverandre.»

Maatte ikke alle høre paa dette? Vent bare til frikvarteret, tænkte jeg, da vil ikke Sossen rynke paa næsen ad Anna mere, da er al uhygge forbi, da vil alle være med og hjelpe hende.

— — —
Naar jeg tænker paa hvordan det gik

— — —
Hun som jeg vilde hjelpe, hun *rømte* —
— da frikvarteret kom.

Neppe sa presten: «Nu faar dere gaa ut i solen litt og spise maten deres» — saa er Anna ute av kirken og er siden ingensteds at finde. Jeg leter efter hende, spør efter hende.

«Der løper hun,» sier en pike fra Boviken. Og tænk — — nede paa veien som slynger

sig forbi kirkebakken, ser vi en liten graa, flygtende skikkelse.

«Anna,» roper jeg — men skikkelsen bare flygter og flygter. Og de andre sier: «Der kan du se hun er en tyv! Hun er ræd nu — fordi presten snakket til hende — —»

«Snakket presten til hende?»

«Ja, forstod du ikke hvem han mente, da han sa at alle maatte ha rent mel i posen — —?»

Jo, nu forstod jeg. «Har dere sladret paa hende — *allikevel?*» spurte jeg.

«Det er vel ikke *at sladre*, om vi fortæller hjemme at vi mister penger hos presten?» Det var igjen Sossen Brink som førte ordet.

Hvad skulde jeg svare? Anna var jo rømt — hun *var* altsaa en tyv. Og det jeg hadde drømt om i kirken, blev intet av.

Hadde jeg bare hat mod til at si til Sossen: Synes du alle vi andre har saa forfærdelig rent mel i posen da Sossen?

— — —

«Hvor er Anna Alvin?» spurte presten, da vi igjen sat samlet i kirken.

«Hun løp hjemover, vi saa hende paa bygdeveien,» sa den store piken fra Boviken.

«Vet nogen hvorfor hun gik?»

«Nei,» hviskedes der. Saa blev intet mere sagt.

Men Sossen Brink fortalte aldeles ordret om den barmhjertige samaritan. —

Ja, hvis jeg ikke hadde hat mor idag. Gjæet hvad hun gjorde da jeg kom hjem og fortalte — — hun lot spænde for og kjørte like til *prestegaarden*.

Nu vet altsaa presten hvorfor jeg har byttet plads i kirken — og imorgen, sier mor — skal hun og jeg kjøre avsted og finde Annas hjem. Mor fik vite av presten at hun er datter av en veiarbeider som bor i Lidalen, langt ovenfor Boviken.

Det er lensmand Brink som har fortalt presten om pengene som er blit borte i sakristiet — for presten og lensmanden er gode bekjendte — og da Anna før er blit grepet i tyveri, er det jo ikke rart om de holder øie med hende.

— Men jeg glæder mig til imorgen. Jeg kan ikke glemme den fattige graa kjolen, som sat ved siden av mig netop da det var saa nydelig i kirken.

Nu vet vi altsammen.

Tænk dig, Doris, at du skulde gaa til kirken paa din konfirmationsdag i din bedstemors tiaarsgamle skjørt og et hjemmelaget

liv sydd av det billigste sorte tøy i en landhandlers krambod — tror du ikke at du næsten kunde komme til at *stjæle* du — fra nogen som er klædt i overflod bestandig?

— Nei, jeg faar si som bedstemor — jeg mener ikke at undskylde hende — — jeg mener bare at det var deilig at vi fandt hende!

Vi fandt hende i et nybygge oppe i Lidalen — og nu vet vi alt sammen. Vi rustet os, saasntart jeg kom fra skolen, spiste bare en tidlig middag, og kjørte avsted. Vi passerte gjennom den livlige grænd som heter Boviken, og videre op igjennem Lidalen, som ligner en straalende billedbok nu om høsten med al sin skinnende løvskog og alle de gilde gaardene som ligger og brer sig paa grønne skraaninger. Men Annas hjem var en nytømret, umalt stue, vi fandt den efter utallige stansninger og forespørsler, den ligger i en bakli, hvortil ingen kjørevei fører. Vi gik av vognen og lot Peder kusk vente ved storveien.

Hvordan skal jeg paa hurtigste maate faa fortalt at hun er uskyldig? Ja altsaa — hun *har* stjaalet pengene i sakristiet, men — —

Vi gik ind i huset og traf den gamle bedstemoren som er eier av husets kjoleskjørt.

Hun sat ved skorstenen og puslet med varmen. Ved et bord sat fire smaabarn og spiste, det femte sat paa gulvet.

«Goddag,» hilste mor. «Her kommer to som gjerne vil snakke med Anna Alvin.»

«Aassen kommer slikt folk hit?» spurte den gamle — hun reiste sig liten og krum. Hun hadde et ansigt som et vissent eple, men øinene lyste imot os, klare og skarpe. «Kommer Di for det vonde eller kommer Di for det goe?»

«Vi kommer for det gode,» sa mor og smilte slik som bare hun kan smile.

«Vi Di kanskje ha hu Anna i tjeneste?»

«Ja,» sa mor uten betænkning — «jeg vil gjerne ha Anna i tjeneste.»

Den gamle saa likesom prøvende paa os — — «Vet Di at hu har vøri i uløkka — at hu var uredelig der hu tjente ifjor?»

«Ja,» sa mor — «vi vet alt sammen, min datter her er Annas prestekamerat.»

«Di vet alt sammen — og endda kommer Di hit og vil ha a i tjeneste — — Saa fik jeg da en glæe før jeg rusler — — Gaa aa hent a Anna,» sa hun til barnene ved bordet og puffet de to største av krakken — «gaa aa hent a Anna, hu er paa potitaaker'n — si det er non snille folk som vil snakke ve a.»

Saa tørret hun omhyggelig krakken og bød mor og mig at sitte — og mens barnene sprang efter Anna, fik vi høre — at naa hadde det ikke vøri folk der siden ifjor da lensmand kom og uløkka kom. «Men jeg har bedt for jentungen min,» sa bestemor, — «at hu endda kunde bli et løkkelig menneske her i væla. Naa hører a ikke andet av baade mor og far end at hu har gjort baade sig og søskena sine uløkkelige. «Hvem vil ha tjuepak i huset sit?» sier faren hendes. Men jeg sier naa det jeg, at baade far og mor har stor skyld i den saken. Dem tok alt hvad baane' stridde for dem — hu fik ikke saa mye som et fletteband hu Anna stakkar — endda hu gik til presten. Naar maan'ten var gaat, saa var lønna opspist for længe siden. Det var godt, vet Di, aa gaa til kjøbmand og hente varer foruten penger — — Det gaar til hus og mat altsammen, skjønner Di. Det er falig spel for en arbeidsmand og bygge hus naa for tia. Værre endnaa er det blit, siden denna stygge krigen brøit ut — — og hu Anna har faat føle di trange tidene hu. Hu er den gamleste hu, skjønner Di. Og snil — det tør jeg si at hu er! Det fins ikke vondt i a — men støt har a vøri saa gla i alt som er fint og vakkert — hu skalv bare a saa en blomst,

længe før hu kunde sætte bein under sig — ja det gjorde a. Saa blei fristelsen for stor da, skjønner Di. Det var saa mye stas i butikken og penger i skuffen. Og hu gik til presten sammens med alle de pene pikene og fine frøknene. Ja jeg mener ikke aa undskylde a — for hu kunde jo det syvende bud — og forstand har a faat av Vor Herre. Men jeg vilde saa gjerne at Di skulde forstaa aassen uløkka kom — at det ikke er saa greit mange ganger — for en fattig ting her i væla.»

Jeg tænkte paa om Sossen Brink hadde sittet ved siden av mig paa krakken — hvor hun vilde faat andre tanker — — og hvor hun maatte synes at skindkanter var overflødig luksus, naar hun fik høre om Annas konfirmationsutstyr!

«Har hun ikke faat det mindste tøy til konfirmationen nu iaar heller da?» spurte mor.

«Jo, her skal Di se» . . . dermed stavrer bedstemor bort til en kiste borti kroken og tar frem et par meter sort kjoletøy. «Her er tøy til liv, som mor hendes skal sy, bare hu blir færdig med jordarbeide paa Ligaarden — og sko skal a faa av far sin — men sort skjørt det har løkkeligvis jeg aa laane a. Det er 10 aar gammelt, men det er like pent,

fins ikke nug paa det, for jeg har vøri forsigtig med det, ser Di . . .»

Og bestemor viser os skjørtet som er 10 aar gammelt — og lægger til «at det kunde nok vøri morosamt aa vøri i kjerka, men skjørtet kan jo ikke sitte paa mere end én. Og ingen er nærmere end a Anna. Til utta-paa er a blit lovt e kufte av frøkna paa Li-gaarden — men paa hue veit jeg ikke . . hu vilde nok saa gjerne ha en hat som staar i vinduet hos modehandlerinna neri Boviken — men hu faar nøie sig med et nyt tørklæ, sier faren hendes — for hatten koster fire kroner den skjønner Di.»

Er ikke dette nok? Aa Sossen Brink, du skulde set dette Annas utstyr. Du skulde set bestemor hvor forsiktig hun la tøi og skjørt ned i kisten igjen . . du skulde set Anna da hun kom!

Tænk dig et par store, rædde øine — som likesom spurte: «Er jeg, hentet for det goe eller for det vonde?»

Men saa skulde du ogsaa hørt mor da hun sa: «Goddag, Anna. Vi er kommet for at spørre om du har lyst til at faa en hvit kjole til konfirmationen?»

«En hvit kjole — —? Jeg . . .?» Der tændtes et lynsnart glimt i de store, rædde

øinene. Og mon det ikke gik en engel gjennom rummet — som hvisket til Anna hvad hun skulde gjøre?

«Jeg vil gjerne ha en hvit kjole . . . men . . . jeg har stjaa-stjaalet i kirken . . . jeg tør aldrig mere gaa til presten . . .»

Hun la sig hulkende over bordet og gjemte ansigtet i hænderne. Mor klappet hende paa hodet . . .

«Jo, Anna. Vi er kommet for at hjelpe dig. Du skal netop gaa til presten — og fortælle hvad du har gjort — saa blir du glad og lykkelig,» sa mor.

«Trøste dig, hvad har du gjort — er du naa kommen i uløkkja igjen, baanet mit,» sa bedstemor.

«Jeg vil . . . gaa til presten . . . jeg vil gi pengene tilbake sku-skulde bare prøve aa spare — til en hat — for det var saa leit aa gaa med hode-tørklæ . . .»

— —

Behøvde vi at vite mer?

Vi ventet ikke paa Annas mor, som var i arbeide paa Ligaarden. Vort erend var endt. Paa staaende fot fæstet vi Anna til hjelpepike paa Høinæs, saasnart hun er konfirmert — men først skal hun komme og ta maal av

sig til kjole hos Sørine sydame paa gjesteværelset.

— — —

Nu kan du gaa i kirken nu bedstemor — med skjørtet dit — og se paa Anna di'.

Aa hvor snil du var, mor. Du hadde ikke tænkt at fæste nogen hjælpepike du — men slik er du, mor.

Rummet i midtskuffen.

For første gang i mit liv har jeg faat et telegram. Det er adressert

Frøken Gyda Trane,
Frøken Krums skole.

Nu ligger det foran mig paa skrivebordet, og den røde lampen lyser paa det.

Jeg fik det i første frikvarter, netop som vi lekte Tyven, tyven skal du hete, for du stjal min bedste ven . . .

Det var ute i gaarden i kjølig solskin, vi danset for at holde os varme. Da kommer telegrafbudet . . . Øieblikkelig stanser leken, de viderekomne stirrer, jeg studser — — kvitterer . . telegrafbudet gaar . . . jeg læser:

«Vilde gjerne si farvel. Skjæbnen fører mig til andre trakter. Tilfældet førte os sammen. Jeg tror paa tilfældet.

Glem ikke

Oles bror.»

Aa, hvilken lyst jeg har til at spørre andre lærerinder om de i slike tilfælder kan bevare fatningen.

Tyve smaapiker staar i kreds og stirrer og venter paa tyven tyven — mens jeg læser mit første telegram — om «skjæbnen» og «tilfældet» — og «glem mig ikke».

Heldigvis pleier jo folk at se litt forstyrret ut, naar de læser telegrammer. Jeg har læst at de blir baade *røde* og *bleke* . . hvorfor skulde saa ikke *jeg* faa lov til at bli *én* av delene?

Og jeg læste det ikke mere end tre ganger, kanskje fire. Saa la jeg det likegyldig sammen og puttet det i lommen.

Saa duret vi paa igjen med tyven, tyven skal du hete, for du stjal min bedste ven — men jeg lever dog i haabet at jeg faar mig en igjen. Tror jeg tralala . . .

Den er sandelig morsom den leken — —

— Jasaa, saa han er reist nu.

Skjæbnen fører mig til andre trakter — —

Andre trakter? Det var ogsaa en adresse?
Selvfølgelig er han utkommandert til nøitrali-
tetsvakt ved kysten! Det er andet end at
være ute paa hestevandring det —.

Visste jeg bare adressen — saa vilde jeg
svare for eksempel:

«Tak for telegrammet. Leve tilfældet.

Oles lærerinde.»

Eller: «Glem ikke

Oles lærerinde.»

Men naar jeg ikke har anden adresse end
«andre trakter», saa *kan* jeg ikke med min
bedste vilje faa sendt svar.

Hvor forførdelig meget han kan faa sagt i
telegramstil. Er det ikke aldeles som det skulde
staa: Jeg liker Dem forførdelig godt. Jeg
haaber vi sees igjen?

Han skulde bare vite at jeg har døpt
ham Gudmund Torsen Storebingen — og at
dette navnet er det kjækkeste jeg vet.

Jasaa — saa han er soldat nu — —

Jeg som netop trodde at nu skulde han
snart komme paa besøk igjen — for igaar
kom Ole tilbake fra meslingerne. Like tyk

og rund og likeglad som før. Men vær sikker paa at jeg skal faa sveis paa ham!

— Et telegrafbud er ingen hverdagsbe-
givenhet paa Krumskolen, selv Hoppe spurte,
mens vi spiste frokost, om frøknen hadde faat
vigtige nyheter?

Jeg maatte bare si *ja* jeg. Jeg kunde jo
ikke si ret frem at det var et farvel fra Ole i tredje
klasses bror, som er reist til andre trakter?
Hoppe aner jo ikke at jeg kjender ham saa
forførdelig godt — — ikke mor heller. Jeg
har likesom ikke *faat tid* — — derfor maa
ogsaa mit første telegram være en hemme-
lighet.

«Vilde gjerne si farvel. Skjæbnen fører
mig til andre trakter. Tilfældet førte os
sammen. Jeg tror paa tilfældet.»

Hvad? Sitter jeg virkelig og skriver det
om igjen? Intet under at mine papirer *vokser*.
De rummer ikke mer i skuffen til venstre,
jeg maa bygge videre i skuffen til høire. Men
mit første telegram skal ligge i det bitte lille
rum inderst i midtskuffen. Det rummet er
som skapt til hemmeligheter.

Saa nu ligger det der.

Og saa laaser jeg skuffen.

Jeg fortjener det ikke.

Ikveld lyser lampen paa et *brev* — et deilig brev med smaa, fine, snirklede bokstaver.

Hvad skal jeg gjøre for at fortjene alt dette? Er det ikke bare «skjæbnen» og «tilfældet» som er snilde mot mig? Læs dette brevet — dere som kjender mig — og si om jeg fortjener det!

«Min kjære Gyda!

Du vil samtidig med dette brev faa dig overrakt av Hoppe en liten maanedsgage. Jeg haaber du vil motta den lille sum som et litet erkjendtlighetsbevis, fordi du saa prægtig har røgtet den gjerning som jeg maatte forlate. Det hjælper ikke at du ryster dit lyse hode og kommer med beskedne indvendinger, for jeg har den paalideligste kilde i brevene fra Hoppe.

«Gefundenes Fressen» kalder Hoppe dig (blandt meget andet som jeg ikke finder det sundt at nævne, selv for saa sunde øren som dine).

Tak, kjære barn, jeg velsigner den morgen da Gud lot mig finde dig. Tak for dine kjære brever, hvis freidige klang er mig det bedste bevis paa at mine smaafolk har en utrættelig og forstaaelsesfuld lærerinde.

Jeg haaber, kjære barn, at skolen ikke lægger saa megen beslag paa dig at du ikke faar tid og ro til at tænke paa dig selv og din forestaaende konfirmation, som er en saa stor og vigtig begivenhet.

Maatte Gud holde sin haand over din lykkelige ungdom.

Hils din mor og si at med mine ører gaar det smaat. Av og til kan jeg likesom føle en bedring i mit høire øre, men snart er det like lukket og stængt igjen. Den dygtige og tillidvækkende læge indgir mig dog fremdeles haab — og saalænge jeg har min lille dygtige vikar, forblir jeg rolig hvor jeg er.

Din gamle kollega

Ellida Krum.»

Nei, jeg fortjener det ikke! Hvad har jeg gjort, og hvad *er* jeg? Noget maa jeg da *gjøre* i verden? Jeg kan hverken synge eller spille, jeg er en kloss til at sy og brodere — jeg kan saavidt steke pandekake og koke syltetøi. Er det da noget at takke mig for, om jeg kan læse med nogen søte, morsomme smaabarn?

«Gefundenes Fressen» — hvor det ligner Hoppe forresten — — han med alle sine frokoster til «sindets oplivelse». Men hvad

kan han ha sagt — som ikke er sundt? Tøv, gamle kollega.

Ikke daarlig at være kollega med en seminarist, en bestyrerinde og en *kandidat*. Kandidaten er *Saxe*. Jeg ser rigtignok godt at han ler bak brillerne, naar han sier «frøken kollega». Jeg tror jeg viser ham en konvolut hvorpaa staar skrevet: Frøken Trane. Gage for September. Kr. 40. Mon han da ikke blir *imponert*?

Tænke sig min forundring, da Hoppe overleverer mig denne vældige gagen. Firti kroner! En hel formue paa en maaned.

«Hoppe — jeg kan umulig ta imot saa mange penger.»

«Frøken — De *maa*! Ellers vil De bedrøve frøken Krum.»

Hvad skulde jeg da andet gjøre end at ta imot?

Og jeg skulde mene at de pengene var nyttige —.

Først hadde vi *fest paa skolen*. Kunde jeg finde nogen bedre dag? Mørkt og trist — surt og klisvaatt — hele skolen blaafrossen — og firti kroner i lommen. Desuten bakerdag hos kjøbmanden. — Men Dina var først ikke det spor begeistret. «60 kopper chokolade til klokken 11? Aassen kan De finde

paa slikt da, frøken? Tænk al den sommel'n — — Jeg maa laane baade gryter og kopper — og har De betænkt hvad det koster?»

«Koster?» Jeg vifter stolt med gagen. «Det koster vel ikke mere end firti kroner?» Da maatte Dina le — «men kunde vi ikke vente til imorgen?» Nei, idag er det ferske boller hos baker'n, Dina, og idag er det blaa-surt veir, Dina — —

Og sandelig — netop paa det klokkeslet da tankerne begyndte at sløves og tarmene at skrike, begynder den mest bedaarende duft at sive ind i de triste skoleværelserne — en duft fra 15 liter kokende Freia. Jeg frydet mig hemmelig over 30 veirende næser . . . indtil døren gik op til frøken Krums stue. Og der var duket bord — og der var 30 kopper og hele bjerge av ferske boller — og det sier jeg at den jubelen var værdt 12 kroner plus 2 til Dina, som hadde hat al den sommel'n.

Resten av gagen — ja du verden hvor udrøi en gage er igrunden — skal være til en kaape til Anna. Jeg faar den ikke saa rar for 26 kroner, sier mor, men den blir da i al-verden penere end den fæle kuften til frøkna paa Ligaarden — — aa stakkar, den falder i store løkker om Annas liv, og ærmerne ligner ham-

burgerskinker. Den stammer fra en mode — sier Sørine sydamme — som bruktes for mindst 20 aar siden, altsaa 10 aar værre end skjørtet til bedstemor. Tak skal du ha, Ligaardsfrøken — men imorgen skal Anna og jeg til Boviken og se om vi kan finde en som er litt mer moderne.

Av mor faar hun baade en hvit og en mørk kjole — og hun blir saa søt! Hun hadde prøve idag for tredje gang.

«Klær skaper folk,» sier Sørine. Men det er ikke bare klærne, jeg tror det er den gode samvittighet som lyser ut av øinene hendes. For nu har hun rent mel i posen — nu kan hun trygt gaa ind og sætte sig paa sin plads i kirken. Hun har opgjort sin sak med presten — hun har været hos Lotten og Solveig og Sigrid — og pengene er tilbakebetalt.

Sørine syntes nok det, hun — at en sort kjole var mere praktisk end en hvit — «for en simpel pike». «Ja,» sa mor, «men i enkelte tilfælder er det praktisk at være upraktisk.»

Ja, tusen tak skal du ha, mor! Du tænkte paa *det* du, at Anna aldrig har eiet noget som er fint og vakkert — endda «hu skalv bare hu saa en blomst, længe før hu kunde sætte bein under sig!» Nu skal hun

faa hvite haarbaand og alt tilbehør fra inderst til ytterst med blonder paa. — Det skal bli blomster for Anna det. Og naar *jeg* spenderer kaape, sier mor — saa spenderer *hun* den hatten. Blir da ikke Anna selv som en blomst?

Jeg sitter her med frøken Krums brev foran mig og synes at alle mennesker er saa snilde mot mig. Jeg har likesom faat saa'n god samvittighet jeg ogsaa — rent mel i posen som presten sa — — siden jeg har faat lov til at hjelpe Anna. Og naar frøken Krum sier at hun haaber jeg har faat tid til at tænke paa min forestaaende konfirmation — saa tør jeg svare her jeg sitter: *Ja, jeg har tænkt.*

Dette brevet maa jeg gjemme som guld, sier mor. Jeg tænker jeg gjemmer det i det hemmelige rum i midtskuffen. Det er bare leit at mor ikke vet . . det er da besynderlig at det skal være vanskeligere at vise hende et telegram end et brev . . . End om jeg prøvde — nu ikveld? Jeg syntes hun snakket om at hun skulde bake kaker til Ulf kommer — da er det bestandig saa koselig paa kjøkkenet —?

Adjø — nu løper jeg — — —

Letteste sak av verden — —

Midt paa bakstebordet la jeg telegrammet.

«Læs dette, mor.»

«Hvad? har du faat *telegram?*»

«Ja du vet — fra ham som trak mig op av grøften.» Dermed tok jeg kjævlet og begyndte at bake, saa deigen hang fast baade her og der. Imens læste mor — om skjæbnen og tilfældet, og fortalte at slike kvikke skrivelser hadde *hun* ogsaa faat — for tyve — fem og tyve aar siden. Saa drak vi bakstekaffe paa vedkassen og spiste ferske sirupssnipper, og det lumret saa deilig fra komfuren, og det duftet saa deilig av kaker. Og jeg fortalte om Oles hjem og Oles bror — som letteste sak av verden.

Ja grunden *er* det jo bare en kvik skrivelse det telegrammet — —

Huttetu hvor det blaaser og regner ikveld — og mørkt som i en sæk.

De ligger nu vel *i hus* — soldatene paa nøitralitetsvakten?

Høitiden nærmer sig.

Om de ligger ute eller ei, det kommer an paa hvor de er henne, sier far.

Ja — hvor er han henne?

Jeg ler mig mest ihjel av Helge. Han er da virkelig den paastaaeligste vriompeis som gaar i to sko. Kommer ikke den oppløpne fidibussen og sier at igaar har han endelig set den andre broren til Ole Aasen. Det er en tomsing som gaar hjemme paa gaarden. Helge hadde set ham igaar eftermiddag nede paa butikken — og folk lo av ham saa de næsten *dat*.

«Du vil altsaa si at det var en tomsing som trak mig op av grøften?»

«Ja, hvis det ikke var'n Jakob hestehandler saa — —»

«Nu tier du stille, Helge. Du har aldeles ikke noget med mine affærer at bestille.»

Skulde bare mangle at jeg skulde snakke med en slik paastaaelig ertepinde om — om — *ham*.

En tomsing —? Ak du lieber, han mener naturligvis den raringen som gik og sopte gaarden den dagen jeg var paa visit hos Ole. Jasaa min gode Helge — saa du tror *det* er Oles bror. Ja du kan da tro det.

Dette maatte jeg nedskrive bare som et eksempel paa brødres paastaaelighet. Det jeg egentlig vil fortælle om paa denne torsdagskveld, det er den store, vidunderlige forandring hos presten. Det var ikke længer en som

skilte sig ut fra flokken i en fattig, utslitt kjole. Heller ikke hadde hun en kufte fra det forrige aarhundrede. Jeg vil bare si at vi fandt den kjækkeste graa kaapen med spændsel i ryggen og den klædeligste blaa hat med hvit ving i Bovikens modehandel. Dertil hadde hun den blaa overhøringskjolen og et par øine som forsøkte at se op istedenfor ned.

Og Sossen — og de andre? Mon det var en avtalt overenskomst — at de kappedes om at late som ingenting? Jeg syntes de var yndige, jeg saa ikke en som ikke hadde rent mel i posen. Aldrig synes jeg heller at presten har talt saa vakkert som idag — men det var jo ogsaa sidste dag før overhøringen, alle konfirmantene var tilstede, baade pikerne og guttene — alle uten Ulf, som ikke kommer før lørdag.

Nu nærmer altsaa høitideligheten sig. Vi gruer til søndag som til en eksamen. Det er heller ingen liten eksamen at bli prøvet i kristendomskundskap for hele menigheten i Steinbo kirke! Værst for mig som . . . tænk paa alle forældrene som skal sitte og høre paa sine barns lærerinde — — Mon ikke Oles far og mor er i kirken sommetider? Og tænk paa alle de viderekomne, som vil se

hvordan frøken Trane tar sig ut som konfirmant!

Men jeg vil se bare paa presten og paa altertavlen — og paa Ulf, som staar ret overfor mig, og paa Anna, som staar ved siden av mig.

Idagmorges fik jeg den skuffende efterretning fra mine engelske venner Lisa, Evelyn og Mary, at de desværre *ikke* kommer hjem til konfirmationsdagen. Familien i England «holder» paa dem som rimelig er. Men du skal høre fra os inden den 9de, skriver Lisa. — Og jeg som skylder hende svar paa hendes sidste brev! Ja jeg er blit ganske umulig i almindelig venindebrevskrivning, siden jeg er begyndt paa dette vældige brev til *verden* — den verden som kjender mig. Var det ikke saa jeg begyndte?

Men om en uke slutter jeg, da er brevet færdig. Da har jeg fortalt alt om mig selv.

— Det har været forfærdelig morsomt at sitte under den røde lampe og trække alle sine tanker paa en traad — en rød traad, som begynder og slutter paa frøken Krums skole. For naar jeg blir kaldt «Gefundenes Fressen» av en saa alderstegen kollega som Hoppe, saa synes jeg at jeg i dette stykke har staat min prøve. Næste gang frøken

Krum sier — du faar løse mig av du Gyda — svarer jeg derfor ubetinget *ja*.

Det er sandt, mor spurte om jeg hadde skrevet til frøken Krum og takket for brevet og gagen. Nei kjære, hvad tænker jeg paa — — jeg maa rigtig skrive et nydelig brev til hende.

Efterpaa maa jeg høre mig i bibelstedene — og kanskje skriver jeg et kort, kvikt telegrambrev til London. For eksempel:

«Hvorfor kunde ikke skjæbnen føre dere hjemover til den 9de? Tilfældet høist skuffende. Jeg beklager tilfældet.

Glem ikke
Oles lærerinde.»

Hvilket er det største bud i loven?

Den første av de store høitidsdage er over. En graa dag at se til — men med meget solskin i sit skjold.

Jeg tænker paa et haandtryk som jeg fik i kirken — et smil i et furet ansigt — et blik fra to gamle øine. Jeg tænker paa fars tale ved bordet, hvor han sa at vi hadde gjort ham glæde i kirken — jeg tænker paa al hyggen fra morgen til kveld.

Det er omtrent en times spasergang til Steinbo kirke. Men ingen sak for os som skulde *kjøre*. Vi har bare *én* hest nu, far har solgt Sleipner til onkel Karl, men baade Peder kusk og Jørgen bor i drengestuen som før. Jørgen er *steget*, om han ikke er *vokset*. Han er ikke mere bare visergut eller tjenestegut, og kaldes ikke mere Jørgen Pilt. Han har trykte visitkort og kalder sig «gartner Jørgensen». Han har nemlig gaat i gartnerlære og har Høinæshaven paa sin samvittighet.

Vi hadde en liten fornøielse idet kaleshevognen stod færdig og vi skulde *kjøre*.

«Hvor er Veslebror?» sier mor. Det var meningen at Helge skulde sitte paa bukken hos Peder — og Veslebror paa sætet mellem Ulf og mig. Hans høihet Veslebror er nemlig bestandig med naar vi kjører til kirken. Han har været ivrig kirkegjænger fra treaarsalderen, *sovner* regelmæssig naar prækenen begynner. — Men nu var han ingensteds at finde hverken ute eller inde. Almindelig opstuds — far ser paa klokken . . . vi hadde ikke overflod av tid. Hvad kunde dette bety? Veslebror *borte* naar det var en kjøretur om at gjøre? Vi ropte hans navn helt over til doktorens.

«Her er'n!» svarer det fra drengestuen.

Og nu kommer altsaa fornøielsen. Inde i drengestuen hos gartner Jørgensen sitter den ivrige kirkegjænger murende stille og spiller kort!

«Men kjære dig da, Veslebror, vil du ikke være med i kirken?»

«Nei, jeg tør ikke — kunde gjerne bli *overkjørt*.»

«Hvorfor skulde vi bli *overkjørt*?»

Jo — alle sier jo at det er overkjørings-søndag.» Dermed trækker han sig ind i inderste drengestukroken. Skulde nogen tro at denne gutten er 6 aar om 3 maaneder?

Vi kjørte leende avsted og overlot til gartner Jørgensen at bringe rede i denne lille misopfatning av dagens betydning.

— Saa ser jeg for mig en overfyldt kirke, hode ved hode — med to rækker pyntede piker og gutter langs midtgangen.

Vi kommer sidst, Ulf og jeg, men det gjør ikke noget, for vi skal sitte nederst. Idet jeg skal sætte mig, kjender jeg en sagte berøring bak mig — jeg snur mig og ser ind i dette gamle ansigt, som ikke mindst har kastet solskin over dagen. Det var bedstemor fra huset i Lidalen, som sat der paa bænken bak Anna, i sit sorte skjørt og Ligaardsfrøknens kuffte. Hun grep haanden min, og hvisket omtrent det samme som staar skrevet

med sirlig skrift i frøken Krums brev: «Gud velsigne og hjælpe dig saalænge du lever!»

Jeg kunde ikke svare, jeg syntes det var altfor, altfor meget — jeg kjendte mig bare saa uendelig lykkelig.

— Saa begyndte gudstjenesten. Jeg hører salmesangen: I Jesu navn skal al vor gjerning ske — jeg hører evangeliet og trosbekjendelsen. Jeg hører prækenen og velsignelsen fra prækestolen.

Og saa er tiden kommet. Presten er steget ned og staar øverst i midtgangen, det blir bevægelse i kirken — overhøringen skal begynde.

Jeg ser paa presten, spændt efter at høre hvad han vil begynde med — og hvad de øverste vil svare

Men han gaar med raske skridt nedover — og pludselig viser det sig at det er vi nederste som skal begynde . . . spørgsmaalene rettes vekselvis til Anna og mig.

Det første spørgsmaal klinger høit igjennem kirken:

«Hvilket er det største bud i loven?»

Saa høit jeg kan svarer jeg: «Du skal elske Herren din Gud av dit ganske hjerte, av din ganske sjæl, av din ganske styrke, av dit ganske sind — og din næste som dig selv.»

«Tror du at vi kan opfylde dette det største bud i loven?»

«Nei, vi er altfor syndige og egenkjærlige.»

«Naar vi altsaa ikke kan opfylde dette bud — saa kan vi vel rolig la det ligge?»

«Nei, vi maa *prøve* at opfylde det saa godt vi kan.»

«Riktig. Vi maa *prøve*. Og hvad faar den som prøver?» Nu ser presten fra mig til Anna.

«Han faar det evige liv,» sier Anna.

Presten nikker . . . «den som kjæmper og tror, han faar tilslut det evige liv. Men faar vi ikke først noget for dette jordiske liv?»

«Jo — vi faar en god samvittighet.»

«Og hvad mere?» Dette spørsmaal er til mig. Jeg svarer som presten har lært os: «Han faar hjælp av Gud til at elske sin næste og tænke mindre paa sig selv.»

»Riktig,» klinger det igjen. «Den som av hjertet *forsøker* at leve efter dette det største bud i loven, han faar hjælp av Gud selv. Behøver vi derfor at fortvile over budets strengt?»

«Nei, vi skal bare forsøke.»

— Jeg hører godt at gjengivelsen lyder knap og klosset — men hør hvad Anna svarte paa det næste spørsmaal:

«Har vi noget bud i loven som det virkelig er mulig for os at opfylde?»

«Ja, *det syvende bud,*» svarer Anna.

Var ikke dette kjækt? Kunde hun ikke likesaa godt ha svart *det tredje* eller *det fjerde*?

Og var ikke presten snild? Han spurte ikke — hvordan lyder saa det syvende bud? Han sa bare: «Ja det er rigtig.»

Saa vendte han sig til de nederste i guttenes række, og det blev Ulf istedenfor Anna som blev hørt i det syvende bud.

— — —

Det var ingen vanskelig eksamen. Det var bare som en lang, nydelig samtale. Men de som stod øverst, fik det vakreste — for de fik *Det nye testamente*.

Hvem er han?

Kjære, hjælp mig den som kan — at gjætte gaader! Den første er: *Hvor er han?* Den anden er: *Hvem er han?*

Hør alle dere som kjender mig:

Jeg kommer cyklende idag og skal til skolen, men stanser ved butikken, hvor jeg skal besørge en ordre. Utenfor butikken ser jeg en hel forsamling av gutter som ler og skraaler — og jeg tænker — hvad mon de

ler av paa morgenkvisten? Gjæt hvad de gjorde? De gjorde nar av en figur som sat og dinglet og sang paa en tønde, midt inde i gutteflokken. Jeg saa med *ett* blik at det var den raringen som gik og sopte gaarden hjemme hos Ole Aasen. Jeg maatte stanse et øieblik paa trappen og se paa ham — — en skrækelig tomsing, stakkar, som sang og holdt taler villig væk for en *buss*. Er det ikke saa den sorte delikatessen heter som gutter gaar og gomler paa? Mens jeg stod paa trappen, stappet han ikke mindre end tre busser ind i sin store, dumme, tandløse mund og svælget dem uten at blunke med sine tomme øine. Aa — tænker jeg — hvor litet vi sætter pris paa at vi ikke er blit tomsinger her i verden! Jeg tænker uvilkaarlig paa Helge, som vil ha denne stakkaren til at være Oles bror — — jeg trækker en lynsnar sammenligning.

Saa gaar jeg ind i butikken, avleverer ordren — og da jeg er den eneste kunde, falder det sig saa naturligt at spørre:

«Hvem er den raringen som guttene holder leven med?»

Læg nu merke til svaret:

«Det er søn av proprietær Aasen, bror av hestehandler Jakob Aasen paa Rognegaard.»

Jeg husker ikke om jeg hilste da jeg gik.

Jeg vet bare at jeg straks efter sat paa mit hjul og snakket vildt med mig selv.

Hvilken uløselig gaade er dette? Ole har *kun* to brødre. Den ene er altsaa en tomsing, den anden er Jakob hestehandler.

Hvem er saa Gudmund Torsen? Er han allikevel Jakob hestehandler?

Men far sa jo at denne herre var liten, tyk, rød — og Gudmund Torsen er høi, tynd, mørk. Har far hilst paa en gal mand — jeg mener en gal hestehandler — ja altsaa ikke en gal, men en feilagtig hestehandler? Er ikke dette den eneste løsning?

Eller — eller kan det tænkes at han ikke *er* Oles bror? Han passet jo ikke i det hjemmet — —

Men hvorfor — skulde han? Nei jeg fatter ikke — — jeg kjører rundt i ring og kommer ikke lenger:

Hvem er han og hvor er han?

Et morsomt svar.

Nyt telegram idagmorges:

«Som kongens mand jeg vogter land og strand — imens gaar tanken ofte til en liten skole — hvor *hun* maa stræve saart med lille Ole.»

Dette er altsaa svar paa en av de to gaader — han *er* altsaa paa nøitralitetsvakt

— og poststemplet er Listerbo. Men underskrift findes ikke — —

Nu er det bare om at gjøre at faa vite om Jakob hestehandler er avreist til dette sted — som kongens mand. Er ikke dette spændende? Jeg har vist skrivelsen til mor, hun synes som jeg at den er — aldeles, aldeles *klingende* morsom.

Men svare kan jeg ikke før jeg faa vite om han er hr. Jakob Aasen. Jeg begynder nu at tilgi ham at han er hestehandler.

Han har *ganske* ret! Jeg stræver virkelig saart med lille Ole, jeg vilde saa gjerne faa menneske av ham. Han er nu begyndt at faa karakterer som han maa forevise hjemme. Han faar 4 og 6 hver dag — saa nu haaber jeg at hans forældre begynder at faa mistanke om at han kanske ikke er *den flinkeste*.

Men imorgen skal jeg spørre lille Ole om hans bror Jakob er *soldat*? Det er da virkelig et uskyldig spørsmål — og slikt pleier da gutter at ha greie paa, om de er aldrig saa dumme. At jeg ikke tænkte paa dette straks!

«Som kongens mand

jeg vogter land og strand» — —

Jeg hadde aldrig trodd at en hestehandler var saa flink til at rime.

Blinken truffet.

«Læg dig nu, Grytelill, klokken er elleve.»

Ja jeg *skal* lægge mig, mor. Men først maa jeg skrive en eneste stump — jeg maa skrive et farvel til Jakob hestehandler.

«Ole,» sier jeg idag, idet jeg ganske tilfældig hjælper ham paa med frakken — «er din bror Jakob utkommandert som *soldat*?»

«Hæ?»

«Er din bror Jakob *bortreist* eller er han *hjemme*?»

«Ja.»

«Er han hjemme?»

«Ja, men imorra skal 'n reise til Toten med to gilde gamper og e telemarkingshoppe.»

Hurra, blinken truffet!

Behøves mere bevis?

Farvel, Jakob hestehandler. God lykke paa Toten. Du har i al uskyldighet spilt en rolle i mit liv.

Men hvem — hvem er saa *han*? Det kommer til at stige og stige saalænge til jeg finder ham. — Naar jeg slutter iovermorgen, maa jeg da ikke levne rum til en *efterskrift*? Jeg kan da ikke sende brevet ut i verden med en uløst gaade paa sidste side.

Vi har fundet ut, mor og jeg — at han

er en spøkefugl, som liker smaa morsomme eventyr. Javel — nu forstaar jeg hvorfor han bestandig hadde saa travelt med at komme avsted — han turde ikke bli presentert for Hoppe under falsk navn — —

Men igrunden lignet han ikke hverken spøkefugl eller eventyrer — han lignet Gudmund Torsen Storebingen.

Du verden, hvor vi kommer til at le, naar vi engang træffes — vi som lo bare av den knuste skolematen den gangen — —

Hvis vi træffes ja. Om krigen kommer til Norge — hvordan gaar det da med dem som vogter land og strand?

— — —

Dernede ved Listerland gaar altsaa en høi mørk soldat med gevær paa skulderen og speider utover havet — færdig til at møte kanoner og granater — imens gaar tanken ofte til en liten skole, hvor *hun* maa stræve saart med lille Ole.

Godnat du høie soldat. Inat vil jeg be for *dig* og for Norge.

Hvad er et menneske?

Kan jeg nogensinde glemme den 9de oktober 1914?

Den begyndte med en lys stripe i vinduskarmen, som jeg i mange dage ikke havde set. Jeg sprang op — og saa Jomsborgaasen ligge mot renfeiet himmel med bjerkene skinrende som guld paa toppen. Altsaa ikke *regn*, men *sol* paa hvite kjoler som skulde til kirken — især paa den ene kjølen som skulde gaa hjemmefra langt langt oppe i Lidalen.

Siden saa jeg høitiden vokse. Jeg saa den i flaggene som hilste paa os langs veiene — jeg hørte den i salmesangens brus. Den brændte med varme lys i den skjøne, gamle kobberkrone under kirkehvelvet, jeg følte den i mit bankende hjerte, da jeg knælte foran altertavlen; sammen med den hvite, hvite rækken — ikke *én* var sort.

Og jeg syntes ikke det var vanskelig at svare *ja* paa spørsmålene.

Forsaker du djævelen? Tror du paa Gud? Vil du vedbli at tro — —?

Hvem vil ikke forsake det onde og tro paa det gode?

«Hvad er et menneske?» sa onkel Karl i talen ved middagen i blaasalen. «Et menneske

— der er en som ikke længer gaar tankeløs omkring og bare *tar imot*, slik som barna gjør.» Han sa ogsaa at nu stod Ulf og jeg paa tærskelen til livet — —

Ja, *alt* var til Ulf og til mig. Taler, blomster og deilige gaver — taarer i mors og fars øine — et helt hus i fest, hele dagen en lykønskning.

Saa storartet er det altsaa at bli et menneske!

— — —

Godnat, hele verden. Mit hjerte er fuldt.

Efterskrift.

Telegram mottat den 11te november:

«I mørke dage er det godt at mindes
en lys og glad og festlig morgenstund.»

Hvem kan la være at digte videre paa
dette brudstykke av et vers?

«I mørke dage er det godt at mindes
en lys og glad og festlig morgenstund,
en deilig gyngen mellem jord og himmel
en vogn, en hest — og bare han og hun.»

— I mørke dage? Han mener naturlig-
vis krigen og den lange vakt dernede paa
kysten i storm og regn — —

Ja, det trænges høilig at vi gjør hvad vi
kan, vi som sitter lunt og varmt og trygt
langt oppe i landet — mens kjække soldater
ligger ute paa vakt. Vi strikker strømper nu
over hele bygden, vældige svære graa strømper.
Bare ikke *jeg* var saa *sen*, jeg har holdt paa

med én nu i fjorten dage, den er som til en ølefant.

Den næste gaar fortere, sier mor — ja, blyanten væk, — strik, strik. Men er ikke de linjerne vakre:

«I mørke dage er det godt at mindes en lys og glad og festlig morgenstund» — —

Det staar en prestekrave og lyser i et glas paa skrivebordhylden. Det maa vel være den sidste før sneen kommer. *Tak*, sier den. Den er fra Anna, vor lille hjælpepike. Blomst har ikke manglet i det glasset siden hun kom. Hvad skal hun gjøre naar sneen kommer?

Tak, Anna, for den sidste prestekraven.

*

Telegram den 7de december:

«Ham tiden falder frygtelig lang, men han *kommer* tilbake en gang» —

Dette er altsaa Bjørnson!

Han tver over bænkene hang, hun lystig i dansen sig svang.

Det er løgn, hr. Gudmund Torsen, vi bare strikker og strikker og snakker krig og forsvarstanker. Det er store planer i gjære om at holde en stor nytaarstilstelning til indtægt for belgierne i bygdens festivitetslokale, en ny, flot bygning som heter Borgen. Mor og far er

medlemmer av komitéen, der tales om skuespil, tablaer og musik — mine veninder og jeg skal være blandt de optrædende, vi lægger planer saa vi slipper masker. Paa forrige strikkemøte maatte jeg række op hele fældingen.

Iaften har vi hat møte hos missis Harry — har jeg kanske ikke fortalt at de er kommet tilbake?

— — Ham tiden falder frygtelig lang — mens *jeg* saavidt faar tid til at rable ned det aller viktigste som hænder — — jeg har aldrig hat saa travelt i mit liv!

Frøken Krum er kommet hjem, hun gaar med et slags høreapparat og tror at hun er blit bedre. Meningen er at hun skal hvile sig til over nytaar — og saa forsøke at ta ialfald tredjeklassingene.

Forsøke ja — imens synker lille Ole tilbake til sin første likegyldighetstilstand — for sandt at si — saa er hun *litet* bedre. Stakkars frøken Krum, hun har vist selv sine tvil. Idag tok hun mig om livet og sa — «hvis det ikke *gaar*, Gyda, saa har jeg jo dig, ikke sandt?»

Jo, *mig* har hun. Jeg synes virkelig ogsaa at Ole er litt flinkere, jeg har ikke sluppet ham, fordi om han ikke er bror av — — ja av hvem? Underskrift eksisterer ikke.

«*Ham* tiden falder frygtelig lang,
 men han kommer tilbake en gang.
Hun er saa forfærdelig glad,
 hun vet ikke selv for hvad» —

Aa, det er forfærdelig, forfærdelig spændende at faa kvikke skrivelser.

1ste juledags aften.

Nu foregaar underlige ting paa Høinæs. Tænk vi spilte skuespil igaar paa selve juleaften — prøveforestilling altsaa under to palmer i blaasalen. Det er et skuespil som heter «1914 tar avsked». Høres det ikke flot? Det er digtet av far og mig, har altsaa aldrig før været opført. Er ikke dette underlige ting? Det skal spilles som aapningsnummer paa festen i Borgen den 1ste januar, altsaa om bare 6 dage. Men nu *kan* vi vore roller paa en prik. Vi har digtet og øvet os i stilhet paa fars kontor uken før jul — og prøven igaar var gjenstand for ros av alle husets folk.

«Jeg tror denne rystende tid bringer skjulte talenter frem for dagens lys,» sier mor.

Ja sandelig om jeg visste at far var digter og skuespiller før nu. Om mig selv vil jeg ikke snakke, jeg har bare hjulpet far med det letteste — det som falder i stil med de kvikke skrivelser i skrivebordskuffen.

Far har den største rollen. Han er 1914 — dette merkelige aar som nu snart er omme. Han bøier sig sammen som en krokett olding inde i en gammel slitt kappe. Paryk og skjeg har vi faat fra hovedstaden, snehvite lokker hænger ham om skuldrene. Paa hodet en gammel bulet hat over hvite, buskede bryn. Ingen kan kjende far i denne forklædning. Med skjælvende haand støtter han sig til en stav — en tung, solid kornstaur fra uthuset.

Jeg er bare 1915 som ikke vet nogen verdens ting, jeg kommer «fra en sky» med ski paa nakken — og møter far. Møtet foregaar paa en korsvei nytaarsaften mellom 11 og 12. Paa korsveien en sten og en milepæl. Elektrisk maaneskin. Bomuldsbestrødde trær. I bakgrunden Jømsborgaasen malt av mister Harry.

Er han ikke snild? Da han hørte at vi ikke hadde andre kulisser end avhugne grantrær, var han straks villig til at smøre op «en little vinterlandskap — for instance den Jømsborgaas into den bakgrund — —»

Ja, det er ikke bare paa Høinæs der foregaar underlige ting. Der arbeides og spilles og øves og opdages skjulte talenter hele bygden over.

Gamle sorenskriveren skal fortælle skrøner, og fruene, som nok er 20 aar yngre, men tyk som en tønne, skal ha telemarksdragt og danse

gamle nationaldanse med den likesaa tykke konsul Bose i Boviken. Saxe har lovet oplæsning. Lisa, Evelyn og Mary indøver nydelig musik. Hos lensmand Brink lages tablaaer og syes dragter av gamle gardiner og creppapir.

Det ligner aldeles hin aften paa fjeldet — paa den blaa bandes fottur — som mine venner nok vil huske. Da samlet vi penger til en fattig kone som hadde mistet sin ko — nu skal vi hjelpe et folk som har mistet sit land. Det er svært hvormeget man kan utrette bare ved at more sig med skjulte talenter! Efterpaa skal vi danse til klokken to. Midt i krigen — lykkelige vi som bor i Norge!

Nu indfører jeg skuespillet i efterskriften. Alt det dype og tunge det er fars, det er sprunget av de rystende tiders gru. — Det lette og lyse — det er mit og nogen andre digteres.

— — —

DET GAMLE AAR

(kommer langsomt gaaende paa den maanelyse vei — stanser ved milepælen — trækker pusten dypt)

«Mon ikke *her* er maalet?

Aa den som visste —

mon ikke denne milepælen er den sidste —
mon ikke nu jeg naaet har det sted,
hvor jeg faar lov at lægge staven ned?

de store lande gjøre fælles sak.
 Snart saa jeg *krigens* fakkell staa i lue
 og lyse rødere for hver en dag.
 Den feiet med sig baade slot og stue,
 som hittil huset lykken under tak.

Jeg fik se store, skjønne steder lægges øde,
 jeg fik se skoge, sletter fulde av døde — —
 saa ungt det var det blod som maatte bløde.

Det gjorde ondt, saa ondt —
 det flammer endnu rødt herinde
 av mangt et grufuldt, blodbestænket minde,
 (her griper far sig til sit gamle hjerte)
 men gudskelov, snart skal jeg hvile finde.

I sikker tro paa at vor Gud i himlen,
 han ser og styrer alt, vil jeg forsvinde nu
 fra menneskevrmlen.

(Ser sig om i det stille landskap)

Jeg fandt et land langt op mot høie nord,
 hvor endnu fred og megen lykke bor,
der vil jeg si farvel.

Paa dette skjønne sted
 vil glad jeg lægge staven ned.

Naar klokken hist i taarnet der det høie
 slaar tolv, da er det slut med al min møie.

(her peker far i retning av Steinbo kirke)

Naar bare *han* — den nye — vilde komme
nu snart, ja snart, før tiden helt er omme —
jeg orker ikke mer — —

(Sætter sig træt ned paa stenen ved milepælen, synker
sammen, lukker øinene.)

Straks efter kommer en liten jente frem paa veien
i deilig rød, splinterny skidragt, ski paa skulderen, pose
paa ryggen, lyst, flagrende haar.

Denne jenten er *mig*. Skidragten fik jeg igaar i
julepresent, den laa under juletræet — direkte bestilt
fra Steen og Strøm i Kristiania til «Det nye aar». Skjørtet
skal hæves en tomme eller to — da ser jeg ut som «en
liten jente». Posen paa ryggen er en rypesæk fylt med
en hodepute og smurt utenpaa med mel — den er det
bedste ved alt sammen — for rent mel det vil jeg ha
i posen, hvorhen jeg gaar. —

DET NYE AAR kommer altsaa vandrende — stanser
paa korsveien, men ser ikke den sammensunkne skik-
kelsen paa stenen, hun ser mot Jomsborgaasen og sier:

Undrer mig paa hvad jeg faar at se
over de høie fjelde!

Øiet møter vel bare sne —
rundt omkring staar det grønne træ,
vilde saa gjerne over,
tro naar det reisen vover?

— —

Det er spaadd mig, at naar jeg møter
en ældgammel mand paa min vei —
da skal min reise begynde,
hvorhen — det vet ikke *jeg*.

(Faar pludselig øie paa den sovende olding)

Aa se! ja *ham* maa det være,
 han er jo som mose paa træ —
 kan vist hverken se eller høre —
 jeg faar knipe ham litt i hans øre —

(Hun lægger skiene ned, gaar nær til og rusker ham litt
 i øreflippen)

Goddag, gamle mand, er du vaaken?

DET GAMLE AAR

(vaakner av sin slummer og fører sin rystende haand op
 til øinene)

Hvad ser jeg — et syn fra taaken?

DET NYE AAR

Nei kjære, det er bare *mig*.

DET GAMLE

Hvem *er* du, jeg kjender dig ikke?

DET NYE

Jeg er en som spør efter vei,
 jeg kaldes *Det nye aaret* — —

DET GAMLE

(reiser sig)

Hvad? Hvad sier du — nei?

DET NYE

Jo, *jeg* er *det nye aaret* —
 jeg er skinnende, flunkende ny,
 jeg kom just nu ned ad heien,
 jeg tror jeg kom fra en sky —

Jeg skal møte en mand paa veien
 og løse ham av med hans stav,
 han kaldes *Det gamle aaret* —
 han er liten og ussel og lav.

DET GAMLE

Aa kjære, velsignede vesle —
 aa tusinde tak for du kom!
Jeg er jo det gamle aaret,
 kom, ræk mig din vesle haand.

(Han tar jentens haand og ryster den)

Aa nei, aa nei, kan *du* orke
 at gaa over berg og dal
 i skodde og storm og føike
 med denne min tunge stav?

DET NYE

Ja *jeg* — jeg er sterk som en løve,
 fordi om jeg ingenting *vet*,
 vil bare *du* si mig veien,
 saa traver jeg straks avsted.

DET GAMLE

Men *er* du da ikke for *liten*?
 Jeg trodde du var en *mand* —
 husk paa du blir træt og sliten
 av at gaa over by og land.
 Og hør — hvad har du i posen
 som henger saa tung paa din ryg?

DET NYE

Rent mel — det har jeg i posen,
og den er saa let som en myg —
og *vokse*, det gjør jeg med tiden,
du kan være ganske tryg.

DET GAMLE

Rent mel? Har du *det* i posen?
Da er jo saken klar —
da er du *ikke* for liten,
da gir jeg dig trygt min stav!

Rent mel — da *vet* du jo veien,
om end den er lumsk som et hav —
da klarer du hele greien,
og jeg gaar trygt i min grav.

(Idet far nu gir mig sin tunge vandringsstav i haanden,
lægger han en haand paa min skulder, peker med den
anden ut i det maanelyse landskap, siden op mot stjerne-
himlen, og sier)

Altid freidig naar du gaar
veie Gud tør kjende,
selv om du til maalet naar
først ved verdens ende.
Aldrig ræd for mørkets magt,
stjernerne vil lyse —
med et fadervør i pagt
skal du aldrig gyse.

Nu høres de første dumpe slag av en klubbe mot et metalstykke — det er Steinbo kirkeklokke som slaar tolv — —

DET GAMLE AAR nikker i takt med slagene med haanden fremdeles hvilende paa DET NYE AARS skulder — imens forsterkes maaneskinnet av grøn bengalsk ild. Paa slaget 12 peker far endnu en gang ut i rummet i den retning jeg skal gaa — og glir saa væk som en skygge bak trærne.

DET NYE AAR

(ser efter ham — ser sig likesom ængstelig omkring i den vide, vide verden — men løfter saa skiene paa nakken igjen, tar et fast grep om staven, ser op mot stjernerne og gjentar ordene)

Aldrig ræd for mørkets magt,
stjernerne vil lyse —
med et fadervor i pagt
skal du aldrig gyse.

Saa gaar jeg freidig avsted med ryggen rank og ungdomsspænstig gang — ind i det jeg ikke kjender.

Teppet falder.

*

3dje juledag.

Vi skal ut og staa paa ski ikveld saasart maanen kommer. Vi var ute igaarftes ogsaa — Ulf, Elise, Evelyn og jeg, vi var ute til 11 — for det er jul — og maanen skinner hver nat over jorden — over vor hvite jord, hvor freden bor.

Før maanen kommer, maa jeg fortælle at idag, den 27de december, kom det femte og sidste telegram, her ligger det:

«Nu pakkes min kuffert, snart drar jeg mot
nord,

mon *hun* vil kjendes ved Oles bror?»

Nei stop, min herre. Oles bror — den gaar ikke længer.

Høres det ikke som han er *ræd* nu forresten? Fordi han har skrønt? Ja, nu kan han ha det saa godt.

Undres, hvad han vil si — og hvor mon han mener at lærerinder er at finde i juleferien?

Merkelig fyr igrunden. Han tænker ikke paa at telegrammer vækker opsigt, og at adressen *frøken Krums skole* ikke duer uten i skoletiden. Jeg fik det av *far* jeg, da han kom med posten fra bruket — mens baade Ulf og Helge stod og saa paa. De strakte hals . . . hvem telegraferer til Gyda? Skrækelig situation. Hvad andet skulde jeg gjøre end at forlate skuepladsen hurtigst mulig — —

Men jeg tilgir ham, jeg tilgir en kongens mand, som pakker sin kuffert.

«Hvorfor skulde jeg ikke kjendes ved *ham*, som digter en vise pr. telegram?»

Nu er maanen kommet.

«Dens grønlighvite skjær derute
og maanens røde møtes i min rute
— det er som sølv og purpur i min
karm» — —

Nei, jeg kan ikke *digte* om maanen. Jeg tar heller skidragten paa og gaar ut i dens grønlighvite lys . . .

Se saa — nu er jeg *Det nye aaret* som kommer fra skyen derborte — til venstre for maanen, den deilige skyen med maanesølv i kanten.

Jeg ser i speilet at den igrunden klær mig godt den vinrøde skidragten og den hvite luen. Undres om — om Gudmund Torsen staar paa ski?

Nytaarsdag 1915.

Her sitter jeg, nu faar du se paa mig, Doris — ser jeg ut som jeg er søvnig?

Jeg kommer fra belgiernes fest, ak nei — hvad sier jeg, jeg kommer fra festen til indtægt for belgierne — aa kjære Gud, du som ser og styrer alt, hvorfor skal nogen være saa grænseløst ulykkelige — og andre saa lykkelige at de ikke kan sove? Klokken gaar til 3 — men jeg maa fortælle før morgenen kommer, at iaften har jeg snakket, leet

og danset med — ja, gjæt med hvem? Med en høi, mørkebrun mand i løytnantsuniform. *Aner* du, hvem han er — det er altsaa saa frygtelig morsomt, Doris.

Vi var færdige med skuespillet, far og jeg. Det hadde netop dundret med applaus og fremkaldelser av det gamle og det nye aar — — teppet var gaat ned, jeg stod i det trange, lille rum bak kulisserne, hvor jeg skulde skifte paa mig min lyseblaa balkjole — jeg stod endnu i fuld habit med melsækken paa ryggen — — da vet jeg ikke av før halvparten av tykke konsul Bose kommer ind fra tilskuerpladsen og trækker mig ut, med baade melsæk og lue og skivot paa den høire haanden . . ut blandt publikum. Endnu saa jeg ham ikke. Jeg saa bare festsalen fuld av mennesker, som nu bevæget sig ind i salen ved siden — ind til utlodningen og tombolaen, jeg saa en mindre døraapning med portiere . . . dit ind blir jeg trukket av konsul Boses nævetak i skivotten — og her — her saa jeg ham

Midt imellem mor og fru konsul Bose og flere andre damer og herrer staar lys levende i nydelig uniform, direkte hjemkommet fra vekten, *lille Oles bror*.

Hvad skulde jeg med min melsæk gjøre?

Jeg hørte ikke præsentationen, jeg hørte bare hans stemme som sa:

«Kan De tilgi mig at jeg ikke har rent mel i posen?»

Jeg kjendte hans haandtryk gjennom skivotten — jeg saa ind i hans kjække, brune ansigt . . . jeg spør atter igjen — hvorfor skal nogen ha det saa grænseløst ondt og andre, for eksempel jeg, saa grænseløst — morsomt?

Jeg vilde gjerne fortælle alt sammen, men bokstavene danser paa papiret, klokken er tre — og jeg har danset saa frygtelig meget, nu *maa* jeg lægge mig.

Dagen efter.

Fortalte jeg virkelig ikke hvem han er?
Her ligger et visitkort:

Halvdan Wangen

Løitnant i 1ste brigades infanteri.

Ja, dette er hans navn. Og han er eier av et gammelt sted som heter «Borgatun» — to timers vei ovenfor Boviken. I over et aar har han bodd i vor nærhet, og vi har ikke hat anelse om ham!

Alt fik jeg vite under dansen i Borgen . . .

«— — aa De kan tro at jeg har længtet efter denne dag . . . efter at snakke længe med

lille Oles lærerinde — jeg sat jo ellers som paa naaler for at bli *avsløret*. Men hvem kunde andet end skrøne? Der var jo ikke adgang for andre end forældre og paarørende . . . saa kom indkaldelsen midt i falskneriet. Hvad andet kunde jeg gjøre end at holde det gaaende — indtil — indtil denne dag! Oprigtig talt — jeg var blit glad i rollen som lille Oles bror, frøken Gyda . . . og ikke sandt, De tilgir en mand som er lykkelig over at komme hjem?»

Slik snakket han under den lange polonæse gennem Borgens haller, og vi lo forfærdelig meget, og jeg tilgav ham, jeg tilgir ham — vilde jeg kanske ønske at han aldrig hadde været — lille Oles bror?

Vi blev budne til at se gaarden hans, som efter hans egen beskrivelse er en «gammel rønne» — som han vist forkjøpte sig paa ifjor. Men konsul Bose sier at den er en seværdighet.

Jeg tror konsul Bose har *ret*. Borgatun? Lyder ikke det som en seværdighet?

Husker du gaaderne, Doris? *Hvem* er han? *Hvor* er han? *Hvad* er han?

Svaret var og er og blir — — kjæk er han.

Sidste efterskrift.

Kjære alle dere som er mine venner, hvordan skal jeg faa fortalt — — nei jeg kan ikke.

Det er en maaned efter festen i Borgen. Igjen skinner maanen hver nat over jorden. Nylig kom jeg hjem fra — ja gjæt hvor jeg kommer fra . .

Jeg har været i hans hjem — jeg har siddet i hans stue, en stue med dyreskind og fuldt av bøker fra gulv til tak — og flammende bjerkekubber paa peisen. I denne stuen . . nei vent — først kom vi kjørende i tre brede sluffer op en allé av rimede popler til et hvitt, langagtig hus med en række smaa søte vinduer blinkende i vintersolen. Vi var der idag for første gang — far, mor, konsul Boses, mister Harrys, doktorens og jeg. Han er blit baade vor og vore venners ven siden festen i Borgen.

Kjære alle dere mine venner ute i verden, dere som ikke var med — gjæt hvad det huset hans lignet — det lignet et gammelt julekort med glitter paa, som Stine gjemmer i skuffen sin — et litet slot bak slanke trær — et vældig eketræ ved indgangstrappen — et stabur med klokketaarn — en samling lave uthus i ring om tunet.

Kjære alle dere som har fulgt mig indtil nu — følg mig nu ind i denne stuen med dyreskind — nei først, først maa jeg fortælle at det var *to* slags øine som saa paa huset — det var Mister Harrys kunstnerøine — og det var fars og konsul Boses erfarne, praktiske raadgiverøine. Mister Harry skinte av malerisk begeistring — far og konsul Bose — ak, de fik eierens smil til at flygte. Efter en runde alle vegne rystet de paa hoderne begge to og sa ret frem at stedet *var* forfaldent, og at der maatte tusener til for at gjøre husene levedygtige. Aa — jeg saa at han blev gruelig lei, han hadde vist ikke trodd at det var fuldt saa farlig — — men straks efter lo han igjen — det var da konsul Bose sa at *jorden* til Borgatun den var den bedste i bygden!

Saa — nu kan jeg ikke vente længer. Jeg vet ikke, hvor alle de andre var blit av — om de kanskje gransket kunsten med mister

Harry i de gamle jagtbillederne i indgangshallen — jeg vet bare at han og jeg pludselig var alene i denne stuen med dyreskind, bøker og ild — og her spurte han mig: «Hvad synes saa *De* om huset, frøken Gyda?»

«Jeg —? Jeg synes det er det peneste jeg har set — —»

«Frøken Gyda — skal *De* bestandig være lærerinde?»

«Jeg —? Ja — — jeg har lovt frøken Krum — —»

«Kunde det ikke tænkes — at — hvis for eksempel Borgatun er i levedygtig stand om fire aar — at vi — at frøken Krum til den tid kunde finde sig en anden liten lærerinde — —?»

«Jo» — hvisket jeg . . . saa husker jeg ikke et ord mere . . . men ikke tror jeg at Borgatun ramler. Er han ikke *Gudmund Torsen Storebingen*, som kan klare et løft?

Og jeg — kjære dere, kjære Doris — —
han sier at jeg er

Ingeborg i Fagerlien.

Tidligere er utkommet og faaes i alle boglader:

NORA THORSTENSEN

ANNIES HEMMELIGHET

Pris kr. 1.85, kart. kr. 2.25.

— — Kvikt og muntert fortalt, med et Stænk av Livsens Alvor bakom Rørender; men paa ingen Maate sentimentalt fortæller Forfatterinden om lille Annie. — *ie. i Morgenbl.*

Det er en sød liden Barnebog, Nora Thorstensen debuterer med. Det er jo det Publikum, som skal bedømme en sliq Bog, — og det melder om denne, at den er «ornlli morsom» — *ar. i Ørebl.*

Det er en udmerket Bog for Smaagutter og Smaapiger og vil nok bli sat Pris paa som Julepresent.

Den fortæller friskt og vakkert om to uadskillige Veninder, Annie og Lisbeth, og om deres Sommeroplevelser paa Landet og om, hvorledes Annie faar udvirket, at ogsaa hendes Mor, der er Enke, faar blive med og ogsaa faa sig en velfortjent Ferie. — *Bergens Aftenbl.*

GRYTELILL OG HENDES BRØDRE

2det oplag. Pris heftet 1.85 kart. kr. 2.25.

En sprudlende morsom barnebok, som vil vække jubel overalt hvor den kommer. Det er en munter bok og en god bok. — *Drammens Dagbl.*

Den er skrevet av en dame, som har dyp forstaaelse av barnehjertet, og vi maa likesaa meget beundre formen som det fortrinlige, træffende barnesprog. «Grytelill» vil bli alles yndling. — Det er et litet mesterverk i literær henseende, denne bok. — *Hjemmet.*

Det er en fornøielse at læse denne bok. — *C. S. i Dagbl.*

ANSTANDSDAMEN PAA HØINÆS

3dje oplag. Pris kr. 1.75, kart. kr. 2.15.

— — Den er endda morsommere og livligere end «Grytelill» og blir sikkert en masse smaapikers yndlingsbok. —

— — Jeg haaber «Anstandsdamen» vil faa den paaskjønnelse, den fortjener, og utkomme i mange oplag. — *C. S. i Dagbl.*

— — Jeg siger bare, ønsk dere — gutter og piker — denne boken til jul, den er saa morsom. Og de, som skal kjøpe en god bok for barn til jul, kan vanskelig finde en, som saa vakkert sigter paa netop at styrke det bedste i barnesindet, en bok som ofte faar barna til at le, mens den voksnes øine saa tidt maa dugges. — *A. O. i Stav. Aftenbl.*

ENESTE HANE I KURVEN

3dje oplag. Pris kr. 2.00, kart. kr. 2.40.

Nora Thorstensen forfølger ogsaa iaar den sukses, hun altid har hat med sine barnebøker. «Eneste hane i kurven» staar fuldt paa høide med de tidligere, og vel saa det. — *Annoncetidende.*

I denne bok lar Nora Thorstensen vor gamle veninde Gyda Thrane, «Grytelill» altsaa, føre dagbok over en fottur hun og endel andre hadde isommer. Hendes jevnaldrende, baade gutter og piker, kommer sikkert til at sluke hendes ikke netop tørre reisebeskrivelse! — Det er en hyggelig og morsom bok som alle Nora Thorstensens. — *Norske Intelligenssedler.*

H. ASCHEHOUG & CO.

NATIONALTRYKKERIET — KRISTIANIA

